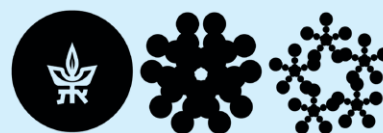

החוג למדע האחיות (Nursing)
בית הספר למקצועות הבריאות
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גרין
אוניברסיטת תל אביב

התכנית הכללית

תדריכים לשנה ב'
תשפ"ו (2025-2026)

המחקר
של היום -
רפואת המחר

התכנית הכללית לתואר ראשון במדעי האחיות

תדריכים לשנה ב'

תשפ"ו (2025-2026)

תוכן העניינים

<u>עמוד</u>	<u>נושא</u>
3	גנטיקה רפואית (0162.5017).....
5	תזונה קלינית (0162.2202).....
9	פרקים נבחרים באמבריולוגיה וטרטולוגיה (0162.2201).....
11	קידום בריאות (0162.2150).....
14	מבוא לאפידמיולוגיה (0162.3104).....
16	בריאות וחולי הזקן – היבטים של בגרות וזקנה (0162.2121).....
20	פרמקולוגיה קלינית (0162.2111).....
23	בריאות העובד והסביבה (0162.2117).....
26	שיקום (0162.2235).....
30	בריאות וחולי המבוגר -עיוני א' (0162.2300).....
40	בריאות וחולי המבוגר – עיוני ב' (0162.2301).....
53	התנסות קלינית בבריאות וחולי המבוגר א' (0162.2236).....
59	התנסות קלינית בבריאות וחולי המבוגר ב' (0162.2237).....
65	מיומנויות תמיכה, ייעוץ והדרכה ב' (0162.2234).....
70	תדריכים עבור מסלול 'פסגה' בלבד
71	סיעוד במצבי חירום וטראומה (0162.8321).....
82	מנהיגות במערך האחים והאחיות בצה"ל (0162.8323).....
88	התנסות קלינית בקהילה (0162.8322).....

מספר קורס : 0162.5017
גנטיקה רפואית
2 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר א, ימי א, בין השעות: 08:15-10:00, 10:15-12:00,
תוכנית כללית

מייל neta.altman@gmail.com

מרצה הקורס: ד"ר נטע אלטמן

שעות קבלה: ייקבעו לפי דרישת הסטודנטים

רציונל

בשנים האחרונות חלו שינויים מרחיקי לכת בשדה הקליני, הרבה מהם כתוצאה מפרויקט הגנום האנושי. השדה הרפואי והסיעודי מושפעים כבר היום מתוצאות פרויקט הגנום (אבחונים, טיפולים ותרופות חדשות המבוססים על ידע גנטי). על כן, לעוסקים בסיעוד חייב להיות ידע בסיסי בגנטיקה על מנת שתהיה בידם היכולת להתעדכן, לעקוב להבין את החידושים בתחום.

שבוע	נושאי השיעורים	מתוך הספר Thompson & Thompson Genetics in medicine	מתוך הספר genetics and Genomics for Nursing
1+2	חזרה כללית • שכפול DNA • שעתוק והבשלת RNA • תרגום לחלבון	מתוך פרקים 2,3	עמודים 26-28
3	סוגי מוטציות ווריאציה	פרק 4	
4	אורחות תורשה מונוגנית	מתוך פרקים 7,10,12	עמודים 57-66
5	ציטוגנטיקה	מתוך פרקים 2,3	עמודים 28-31
6	Non Traditional Inheritance	מתוך פרקים 3, 10	עמודים 45-54 עמודים 67-68
7	תורשה מולטיפקוראלית	מתוך פרק 8	עמודים 247-250
8	תורשה וסרטן	מתוך פרק 15	עמודים 217-227
9	אבחון טרום לידתי וייעוץ גנטי	מתוך פרק 17	עמודים 109-145
10	פרמקוגנטיקה	מתוך פרק 18	עמודים 316-322

			ריפוי גנטי	11
	מתוך פרקים 4,5, 19	מבנה הגנום, משמעות ובעיות אתיות	פרויקט הגנום האנושי	12
			חוק מידע גנטי התשס"א	13

מטרות הקורס

הקניית ידע במבנה הגנום האנושי ובכללי התורשה. הבנת תהליכים תאיים משעתוק RNA ועד יצירת חלבון. לימוד סוגי מוטציות והשפעתן על תפקוד החלבון התא והקשר למחלות. הבנת המעורבות של הגנטיקה במחלות תורשתיות ובמחלות מולטיפקטורליות ובסרטן. הכרות עם אופני שונים להורשה, לרבות הורשה אוטוזומלית, אחוזה חאיקס והורשה מיטוכונדרילית ורכישת ידע בסיסי באנליזה של שושלות משפחה. הכרת התפקיד הסיעודי בתחום הגנטי וכיצד ידע גנטי משתלב בעשייה הסיעודית.

יעדי הקורס

להקנות ידע על מבנה הגנום האנושי וכללי התורשה; להבין תהליכים תאיים, החל משעתוק RNA ועד יצירת חלבונים; להבין סוגים של מוטציות והשפעתם על תפקודם של חלבונים תאיים והקשר שלהם למחלות; להבין כיצד הגנטיקה מעורבת במחלות תורשתיות, מחלות מולטי-פקטורליות וסרטן; לרכוש כלים המאפשרים אנליזה בסיסית של שושלות משפחה, להבין כיצד אללים פגומים משפיעים על פנוטיפ הפרט, להכיר בתפקיד הסיעוד בתחום הגנטיקה וכיצד ידע גנטי מהווה חלק חשוב מהעשייה הסיעודית.

שיטות הוראה

הרצאות פרונטליות

דרישות הקורס

עמידה בדרישות הקורס מבוא לביוכימיה.

הערכת הקורס

100% בחינה מסכמת על החומר הנלמד – ציון עובר 60 לפחות.

פירוט המפגשים ותכני הקורס

ספרות חובה

- Ronald Cohn, Stephen Scherer and Ada Hamosh. (2023). *Thompson & Thompson genetics In medicine* (9th Ed.). Elsevier. ISBN: 9780323547628

ספרות מומלצת:

- Kenner, C. A., & Lewis, J. A. (2012). *Genetics and genomics for nursing* (1st Ed.). New Jersey, NY: Prentice Hall.

מספר קורס 0162.2202

תזונה קלינית

שיעור, 2 ש"ס

מועד הקורס:

שנה"ל תשפ"ו, 2025-2026

סמסטר א', יום א', בין השעות: 08:00 – 10:00 ; 10:00 - 12:00

מרצה:

ד"ר שלי רחמן-אלבום PhD, RD דואר אלקטרוני: rogelshelly@gmail.com

שעות קבלה:

בימי ראשון 12:00-13:00

רציונל:

מודל הטיפול האישי-תזונתי במעגל החיים, במבוגר הבריא ובמבוגר החולה המבוסס מדעית הופך את התזונה לחלק אינטגרלי מן המערך הטיפולי-רפואי במסגרת צוות רב-מקצועי. התערבות סיעודית בהיבט תזונתי דורשת אימוץ גישות סטנדרטיות לשימוש בכלי סקר למדדים תזונתיים, הבנת היבטי הטיפול התזונתי במגוון מצבים ושילוב גישות חדשות לחינוך תזונתי תוך קידום אורח חיים בריא.

לצוות הסיעודי תפקיד חשוב ומרכזי באיתור ואבחון מצבי חסר, אומדן מצבי חירום ומתן תמיכה תזונתית כחלק ממערך הטיפול הכולל במסגרות השונות. מעורבות הצוות הסיעודי המיומן במהלך הטיפול התזונתי-קליני תוך תיאום בין הגורמים השונים תורמת לשמירה על בריאות הציבור על פני מעגל החיים, אימוץ הרגלים לחיים בריאים ומניעת תחלואה, משפרת את תוצאות הטיפול וסיכויי ההחלמה לחולה, תורמת לשיפור איכות הטיפול, להפחתת משך האשפוז ולצמצום הצורך בפניות חוזרות לסיוע רפואי.

מטרות הקורס:

מסגרת הקורס תכלול הקניית מושגי יסוד בתזונה ובתזונת הבריא והכרת העקרונות המנחים להתערבות תזונתית במצבי חולי שונים:

- במחלות כרוניות ואקוטיות
- במצבי חירום ובשגרה
- במסגרת אשפוז ובקהילה

קידום בריאות וחינוך תזונתי במעגל החיים, לחולה ולסביבתו

יעדי הקורס:

הסטודנט -

1. ילמד ויכיר את רכיבי התזונה השונים, הרכבם ופעילותם בגוף האדם
2. ילמד ויכיר את העקרונות המנחים להתערבות תזונתית במעגל החיים הבריא מינקות ועד זקנה
3. ילמד ויכיר את העקרונות המנחים להתערבות תזונתית בסוגיות קליניות נבחרות
4. ייחשף לכלים ולמיומנויות הנדרשים בהתאמה לדרישות ההנחיות הרפואיות החדשות לזיהוי מטופלים המצויים בסיכון תזונתי או העשויים להימצא בסיכון זה.

5. יכיר כלים מקצועיים ומקורות מידע מבוססי מדע הכוללים הנחיות טיפוליות עדכניות המותאמות למצבי חולי שונים

6. יכיר המלצות וגישות טיפוליות המסייעות לקידום בריאות ואימוץ אורח חיים בריא

7. יחשף להיבטי טיפול תזונתי במסגרת עבודת הצוות הרפואי הן באשפוז והן במסגרת הקהילה

שיטות הוראה:

הרצאות

דרישות הקורס:

- הנוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התוכנית
- מבחן מסכם
- קריאת מאמרים, פרקים וספרים שצוינו בשיעור ובסילבוס כחובה (שאלות בנושא יופיעו במבחן הסיום)

דרישות קדם:

אין.

ציון:

100% : מבחן מסכם. חובה לעבור את מבחן הסיום בציון 60 לפחות.

נושאי השיעורים:

- **מבוא לתזונת האדם:** היכרות עם מבנה ותכונות אבות המזון: פחמימות, חלבונים ושומנים; מושגי יסוד: היכרות עם אתרי הספיגה במע' העיכול, אנבוליזם, קטבוליזם, צרכי אנרגיה, מסלולי הפקת אנרגיה, מצבי צום משתנים.
- **מבוא לתזונת האדם הבריא:** היבטי הטיפול התזונתי במעגל החיים הבריא מינקות ועד זקנה
- **מבוא לתזונה קלינית:** שלבי הערכה תזונתית כולל השימוש בכלי סיקור שונים, מצבי חסר תזונתי: סיכון תזונתי, תת-תזונה, קכסיה; תוספי מזון: מזון ייעודי, תמ"ל; הזנות מיוחדות: הזנה אנטרלית והזנה פראנטרלית
- **יחידת לימוד תזונה ותחלואה כרונית:** היבטי הטיפול התזונתי בחולה הכרוני כולל עקרונות תזונתיים לטיפול בחולה הסכרתי, תחלואה לבבית וכלי דם, השמנה ותסמונת מטבולית, תזונת החולה הנפרטי
- **יחידת לימוד תזונה ותחלואה מורכבת:** מחלות מע' העיכול: אלרגיה ורגישות למזון, מחלות כרוניות של מע' העיכול, תחלואת לבלב וכבד; תמיכה תזונתית לפצע לחץ, תחלואה אונקולוגית: תזונה מונעת, הטיפול התזונתי בחולה האונקולוגי במהלך מחלה, טיפולים נלווים ורמסיה, היבטי טיפול פליאטיבי
- **יחידת לימוד תזונה עבור החולה הקריטי:** הערכה תזונתית וטיפול תזונתי הנדרשים בחולה ההיפרמטבולי כולל מצבי טראומה, ספסיס, כירורגיה וכוויות.

ספרות חובה:

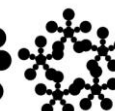

- GLIM Working Group, Cederholm T, et al. (2019). GLIM criteria for the diagnosis of malnutrition - A consensus report from the global clinical nutrition community. *Clinical Nutrition*. 38(1):1-9. doi: 10.1016/j.clnu.2018.08.002. Epub 2018 Sep 3. PMID: 30181091.
- Mahan KL, Raymond JL. (2016). *Krause's Food, Nutrition & Diet Therapy*. 14 ed. Saunders, Philadelphia, USA. ISBN-13: 978-0323340755
- Stipanuk MH, Caudill MA. (2019). *Biochemical and physiological aspects of human nutrition*. Fourth ed. Elsevier, St. Louis, USA. ISBN: 978-0-323-44181-0.
- Stryer L, Berg M, Tymoczko JL, Gatto GJ. (2019). *Biochemistry*. 9 ed. Freeman and Company, New York, USA. ISBN-13: 978-1319114671

חוזרי משרד הבריאות ועדכוני ספרות הרלוונטיים לנושאי ההוראה:

- ההנחיות התזונתיות של אתר משרד הבריאות "אפשרי בריא"
https://www.gov.il/he/departments/ministry_of_health
- הנחיות לטיפול תזונתי באוכלוסיית הקשישים ע"פ European Society for Clinical Nutrition and Metabolism
Volkert D. et al. (2019). ESPEN guideline on clinical nutrition and hydration in geriatrics. *Clinical Nutrition* 38: 10-47. doi.org/10.1016/j.clnu.2018.05.024
- חוזר ראש שירותי בריאות הציבור להערכת תזונת נשים הרות
<http://www.health.gov.il/Subjects/pregnancy>
- מדריך משה"ב להזנת התינוק, עדכון 2012
https://www.gov.il/he/departments/ministry_of_health

ספרות מומלצת:

- Compher C. et al. (2022). Guidelines for the provision of nutrition support therapy in the adult critically ill patient: The American Society for Parenteral and Enteral Nutrition. *JPEN*. 46 (1): 12-41. <https://doi.org/10.1002/jpen.2267>.
- Muscaritoli M. et al. (2021). ESPEN practical guideline: Clinical Nutrition in cancer. *Clinical Nutrition*. 40:2898-2913. doi.org/10.1016/j.clnu.2021.02.005
- Singer P. et al. (2019). ESPEN guideline on clinical nutrition in the intensive care unit. *Clinical Nutrition*. 38(1):48-79. doi: 10.1016/j.clnu.2018.08.037.
- Volkert D, Beck A M, Cederholm T, et al. (2019). ESPEN guideline on clinical nutrition and hydration in geriatrics. *Clinical Nutrition*. 38(1):10-47. doi: 10.1016/j.clnu.2018.05.024. Epub 2018 Jun 18. PMID: 30005900.
- Weimann A. et al. (2017). ESPEN guideline: Clinical nutrition in surgery. *Clinical Nutrition*. 36(3):623-650. doi: 10.1016/j.clnu.2017.02.013.

מספר קורס : 0162.2201
פרקים נבחרים באמבריולוגיה וטרטולוגיה

1 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר א', ימי ראשון בין השעות: 12:00-14:00,

תוכנית: בוגר

מרצה הקורס: ד"ר שושנה סביון **מייל:** shoshans@tauex.tau.ac.il

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

התפתחות העובר הינה תהליך ארוך ומורכב שתחילתו באינטראקציה בין הזרע והביצית וסופו בלידה. לימוד התהליכים האחראיים על ההתפתחות התקינה של העובר הינו חשוב ביותר מאחר והוא מהווה בסיס להבנת הגורמים להתפתחות בלתי תקינה שתוצאותיה הן מוות עוברי או לידת עוברים הסובלים ממומים מולדים. זיהוי גורמים אלו ומחקר המנגנונים המתווכים את פעילותם יכול לתרום לפיתוח שיטות למניעה ולטיפול בתופעות אלו. העמקת הידע בנושאים אילו חשובה במיוחד לאנשי צוות רפואי אשר נמצאים במגע רציף עם נשים הרות במסגרת עבודתם, היות והיא עשויה לאפשר מתן טיפול ותמיכה טובים יותר לנשים אילו ויכולת לזהות ולהתריע על בעיות אפשריות.

מטרות הקורס

הבנת התהליכים המרכזיים המעורבים בהתפתחות עובר האדם החל מיצירת תאי המין ועד הלידה והפן הקליני שלהם המתבטא בהתפתחות עוברית בלתי תקינה ובהופעת מומים מולדים.

יעדי הקורס

- הכרת שלבי ההתמיינות של תאי הזרע והביציות
- הבנת התהליכים המרכזיים האחראיים להתפתחות המוקדמת של העובר
- הכרת מבנה השיליה ותפקודה
- הבנת הגורמים והמנגנונים האחראיים להתפתחות בלתי תקינה וליצירת מומים מולדים
- הבנת ההתפתחות של המערכות העובריות השונות והמומים הרלוונטיים

שיטות הוראה

הרצאות פרונטאליות
תרגיל על חומר בלמידה עצמית

דרישות הקורס

- הנוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון. הנוכחות בשיעורים היא תנאי להגשה לבחינה
- בחינה בכתב המבוססת על חומר ההרצאות

הערכת הקורס

בחינה סופית (ציון עובר - 60 לפחות) - 90%
תרגיל על חומר בלמידה עצמית (ציון עובר - 60 לפחות) - 10%

פירוט המפגשים ותכני הקורס

שבוע	תוכן
1	התפתחות תאי המין ותהליך ההפריה
2	התפתחות עוברית מוקדמת - שבועות 1-2
3	התפתחות עוברית מוקדמת - שבועות 3-4
4	שיליה - מבנה ותפקוד + תאומים
5	התפתחות עוברית בלתי תקינה
6	התפתחות מערכת הנשימה, הלב ומחזור הדם העוברי
7	התפתחות מערכות המין והשתן

ספרות חובה

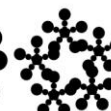
Persaud, T. V. N and Torchia, M. G. The Developing Human: Clinically Oriented Embryology. Elsevier Company, Philadelphia, 12th (2024) edition.

עותק אלקטרוני של הספר נמצא באתר הספרייה.

ספרות מומלצת:

Schoenwolf, G. C., Bleyl, S. B., Brauer, P. R. and Francis-West, P. H. Larsen's human Embryology. Elsevier Company, Philadelphia, 6th (2021) edition.

עותק אלקטרוני של הספר נמצא באתר הספרייה.

מס' קורס: 0162.2150

קידום בריאות

שיעור, 2 ש"ס

מועד הקורס:		תשפ"ו, שנה ב', סמסטר ב', יום א', התכנית הכללית
שעות:		קבוצה 1 - 10:00 - 12:00; קבוצה 2 - 12:00 - 14:00
מרצות הקורס:		ד"ר סמירה אלפאיומי-זיאדנה, RN, PhD דוא"ל: radaartzi@tauex.tau.ac.il
שעות קבלה:		ד"ר ראדה ארצי-מדבדיק, PhD, RN דוא"ל: בתיאום מראש עם כל אחת מהמרצות

רציונל

ארגון הבריאות העולמי (WHO) מגדיר קידום בריאות (Health Promotion) כ"תהליך המאפשר לאנשים להגביר שליטה על בריאותם ולשפרה, כדי להגיע למצב של רווחה גופנית, נפשית וחברתית". בעידן שבו התנהגויות בעלות פוטנציאל נזק לבריאות הן תופעה רווחת, מתחדדת ההבנה בדבר חשיבותו של קידום הבריאות כאמצעי למניעת תחלואה, לצמצום פערים ולשיפור איכות החיים. מערכת הבריאות בישראל מקצה משאבים ניכרים לפיתוח תוכניות לקידום בריאות בכלל מסגרות הטיפול – בבתי חולים, בקהילה, במרפאות ובמוסדות חינוך – כחלק אינטגרלי מהעשייה הקלינית והמערכתית. אחים ואחיות הפועלים בחזית המפגש עם אוכלוסיות מגוונות, ממלאים תפקיד מרכזי בעידוד אורח חיים בריא, בהנגשת מידע ובהובלת תהליכים של שינוי בריאות – ברמה האישית, המשפחתית והקהילתית. תפקיד זה מחייב רגישות תרבותית, הבנה של הקשרים מגדריים והשפעות חברתיות, ויכולת להתאים את ההתערבויות לאוכלוסיות שונות תוך כיבוד האמונות וצרכי האדם והקהילה. לפיכך, שילוב תחום קידום הבריאות בלימודי מדעי האחות חיוני להכשרת אדור העתיד למילוי תפקידם כאנשי מקצוע משפיעים – לא רק במתן טיפול, אלא גם בהובלת תהליכי שינוי, בניית חוסן ובריאות בר-קיימא בכלל רבדי החברה.

מטרות הקורס

1. היכרות עם התפקיד הייחודי של האחים והאחיות בתחום קידום בריאות וחינוך לבריאות תוך התאמה לאוכלוסיות מגוונות והקשר תרבותי-חברתי.
2. פיתוח מיומנויות הנדרשות לבניית תוכניות קידום בריאות ויישומן בעשייה הקלינית בהמשך הלימודים והחיים המקצועיים.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט יהיו מסוגל:

- להצטרף לפרש מושגי יסוד בקידום בריאות.
- להכיר ולמנות גישות, תאוריות, ותחומי עשייה בקידום בריאות.
- להכיר ולמנות את שלבי הפיתוח של תוכניות לקידום בריאות.
- להכיר תוכניות ואסטרטגיות לקידום בריאות באוכלוסיות מגוונות והקשר תרבותי-חברתי.
- להכיר תוכניות ואסטרטגיות לקידום בריאות בתחומים קליניים נבחרים.
- להכיר תוכניות לאומיות לקידום בריאות במסגרת מערכת הבריאות ובקהילה.

שיטות הוראה

- הרצאות (פרונטליות או מקוונות בהתאם למערכת שעות של התכנית הכללית)
- תרגילים, ניתוח מקרים קליניים ודיון בכיתה

דרישות הקורס

- נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התכנית הכללית ותקנון בית הספר למקצועות הבריאות. נוכחות בשיעורים הינה תנאי להגשה לבחינה.
- קריאת ספרות וחומרים רלוונטיים אחרים אשר יפורסמו באתר הקורס.
- עמידה בהצלחה בבחינה בציון של 60 לפחות.

דרישות קדם

ציון עובר בקורס "מבוא לסיעוד בקהילה"

הערכת הקורס

מבחן מסכם - מהווה 100% מהציון הסופי (ציון עובר 60).

פירוט המפגשים ותכני הקורס*

שבוע	תוכן
1	מבוא ומושגי יסוד בקידום בריאות; גורמים המשפיעים על הבריאות ועל התנהגויות בריאות
2	התפתחות תחום קידום בריאות ואמנות בינלאומיות בקידום בריאות
3	אוריינות בריאותית, הון חברתי וכשירות תרבותית
4	שיווק חברתי לקידום התנהגויות בריאות
5	קידום בריאות נפש האשה בתקופה הסב-לידתית
6	תכניות לאומיות לקידום בריאות
7	מודלים ותיאוריות לשינוי התנהגות בריאותית 1
8	מודלים ותיאוריות לשינוי התנהגות בריאותית 2
9	עקרונות ואסטרטגיות לפיתוח ותכנון תכנית לקידום בריאות
10	דוגמאות לתכניות קהילתיות בקידום בריאות
11	קידום הנקה והנקה כהתנהגות מקדמת בריאות
12	קידום בריאות בקהילות נבחרות
13	השלמה וסיכום הקורס

*יתכנו שינויים בתכנית ההוראה לאורך הקורס

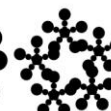
ספרות חובה

- בראון-אפל, א., לוין-זמיר, ד., דאוד, נ. (2016). קידום בריאות – מתיאוריה למעשה. תל אביב: פרובוק-דיונון.
- משרד הבריאות, משרד התרבות והספורט ומשרד החינוך. אפשריבריא - התוכנית הלאומית לחיים פעילים ובריאים. זמין ב- <https://www.efsharibari.gov.il>
- Berman, A. Snyder, S. & Frandsen, G (2021). Kozier & Erb's Fundamentals of Nursing: Concepts, process and practice (11th ed., Chapter 19). Pearson Education Ltd.

ספרות מומלצת

- אמנת אוטווה לקידום בריאות (1986). אמנת אוטווה לקידום בריאות הוועידה הבינלאומית הראשונה לקידום בריאות. זמין ב-
<https://ecom.gov.il/Counter/alternative/HealthPublication/images/stores/HealthPublication/pdfs/149.pdf>
- משרד הבריאות. (2021). קידום בריאות. זמין ב-
<https://www.health.gov.il/Subjects/KHealth/Pages/default.aspx>
- National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion (NCCDPHP). Promoting Health for Adults. Available at:
<https://www.cdc.gov/chronicdisease/resources/publications/factsheets/promoting-health-for-adults.htm>

מספר קורס : 0162.3104
מבוא לאפידמיולוגיה
מספר ש"ס: 2

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר ב, ימי אבין השעות: 10-12, 10-8, תוכנית : מדעי האחיות

מרצה הקורס: ד"ר רוני לוטן
מייל lotanronnie@gmail.com

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

אפידמיולוגיה הינו מדע העוסק בחקר תפוצת מחלות באוכלוסייה וגורמיהם. היעד העיקרי של האפידמיולוגיה הוא למנוע מחלות ותופעות אחרות העלולות לקצר את משך חייו של האדם או לפגוע באיכותם. בתחילת דרכה עסקה האפידמיולוגיה בחקר מחלות זיהומיות, אך כיום שיטות החקר האפידמיולוגיות מיושמות לכלל תחומי הבריאות.

מטרות הקורס

קורס זה הינו קורס מבוא לתיאוריות ולשיטות במדע האפידמיולוגיה. מטרת הקורס היא להקנות לסטודנט הבנה של העקרונות והשימושים הבסיסיים באפידמיולוגיה.

יעדי הקורס

בסיום הקורס על הסטודנט להיות מסוגל:

1. להבין את המושגים שבשימוש באפידמיולוגיה
2. להגדיר, להבין ולחשב שיעורי תחלואה ותמותה
3. להבחין בין הסוגים העיקריים של מחקרים אפידמיולוגיים ולנתח מערכי מחקר שונים
4. להכיר את היתרונות והחסרונות של סוגי המחקרים באפידמיולוגיה
5. לחשב את מדדי הקשר בין חשיפה למחלה ולהגדיר סיבתיות באפידמיולוגיה
6. להכיר את המדדים להערכת יעילות של בדיקות ניפוי ואבחון
7. לתאר תמונת מצב עדכנית של בריאות האוכלוסייה בישראל

שיטות הוראה: הרצאה פרונטלית

דרישות הקורס: קורס קודם בסטטיסטיקה ושיטות מחקר

הערכת הקורס: מבחן מסכם, ציון עובר 60 לפחות

פירוט המפגשים ותכני הקורס

שבוע	תוכן	מרצה
1	מהי אפידמיולוגיה?	ד"ר רוני לוטן
2	מדדי תחלואה ותמותה באוכלוסייה- חלק 1	ד"ר רוני לוטן
3	מדדי תחלואה ותמותה באוכלוסייה- חלק 2	ד"ר רוני לוטן
4	משתני מחקר	ד"ר רוני לוטן
5	שיטות מחקר- חלק 1 מחקר אקולוגי וחתך	ד"ר רוני לוטן
6	שיטות מחקר חלק 2- מחקר מעקב	ד"ר רוני לוטן
7	שיטות מחקר חלק 3 מחקר קליני	ד"ר רוני לוטן
8	שיטות מחקר חלק 4 מחקר מקרה ביקורת	ד"ר רוני לוטן
9	שיטות מחקר חלק 5- אינטגרציה	ד"ר רוני לוטן
10	בדיקות סקר	ד"ר רוני לוטן
11	הטיות מרכזיות במחקרים אפידמיולוגיים	ד"ר רוני לוטן
12	ערפלנים	ד"ר רוני לוטן
13	סיכום	ד"ר רוני לוטן

ספרות חובה

Gordis Epidemiology \ David D Celentano , Moyses Szklo & Youssef Farag, 7th Edition, 2024

מספר קורס : 0162.2121

בריאות וחולי הזקן

2 ש"ס

מועד

תשפ"ו, שנה ב', סמסטר א', יום א' 12:00-14:00 , 14:00-16:00

הקורס:

דר' ויולטה רוזני RN, PhD

מרצה:

דוא"ל:

koifmanv@tauex.tau.ac.il

שעות קבלה:

בימי ראשון, בתיאום מראש

הרציונל:

האוכלוסייה המבוגרת בעולם נמצאת בתהליך גידול מואץ, והאתגרים הבריאותיים הקשורים לגיל הזקנה הופכים למורכבים ודורשים מענה מיוחד. במסגרת זו, קיים צורך בהכשרת אחים ואחיות מוסמכים להתמודדות עם צרכים ייחודיים של אוכלוסייה זו, הכוללים בעיות בריאות גופניות, פסיכולוגיות וחברתיות. הקניית ידע ומיומנויות בתחום סיעוד הזקן היא קריטית להכנת הסטודנטים לסיעוד לקראת תפקידם העתידי במערכת הבריאות.

מטרת הקורס:

להכשיר את הסטודנטים למתן טיפול סיעודי מקצועי, מותאם ומבוסס ידע לאוכלוסייה המבוגרת, תוך הבנה מעמיקה של תהליכי ההזדקנות והאתגרים הבריאותיים, הרגשיים והחברתיים הנלווים להם, ובדגש על פיתוח מיומנויות של חשיבה קלינית.

יעדי הקורס:

עם סיום הקורס הסטודנטים צפויים להיות מסוגלים:

1. לתאר ולהסביר תהליכי הזדקנות והשפעתם על המצב הבריאותי, התפקודי והרגשי של האדם הזקן, כולל הכרות עם רזרבות תפקודיות, סינדרומים גריאטריים ומצבים רפואיים מורכבים האופייניים לגיל המבוגר.
2. ליישם מיומנויות של חשיבה קלינית והערכה גריאטרית לצורך זיהוי, ניתוח וניהול של בעיות רפואיות ותפקודיות בגיל הזקנה, בגישה אינטגרטיבית והוליסטית.
3. לזהות ולהעריך היבטים חברתיים, משפטיים ואתיים בטיפול בזקנים, כולל איתור מצבי סיכון כגון התעללות והזנחה, ולקדם הגנה על זכויות האדם הזקן.
4. להכיר ולהסביר את מדדי ההזדקנות המיטבית בישראל, ולגבש גישה טיפולית מקצועית, אמפתית ומכבדת, הנשענת על ערכי איכות חיים, משמעות, אוטונומיה וכבוד האדם

שיטות הוראה

הקורס משלב הוראה באמצעות הרצאות, דיונים קליניים, צפייה בסרטונים, למידה עצמית, וניתוח מקרים (Case Studies).

דרישות הקורס:

- נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התוכנית.

דרישות קדם:

ציון עובר בקורסים הבאים:

1. מבוא לפסיכולוגיה התפתחותית
2. אנטומיה ופיזיולוגיה של גוף האדם

הערכת הקורס:

- * **מבחן מסכם –מהווה 100% מהציון הסופי (ציון עובר 60).**
- * המבחן המסכם מורכב משאלות רב-ברירה (אמריקאיות), המבוססות על החומר שנלמד בהרצאות, בלמידה העצמית ועל פי הספרות המחיבת.

פירוט המפגשים ותכני הקורס

שבוע	תוכן
1	מושגים והגדרות בגריאטריה וגרנטולוגיה דמוגרפיה ארצית ועולמית של זקנה
2	עמדות כלפי הזקן הזדקנות וזקנה גילנות (Ageism)
3	שינויים פיזיולוגיים בזקנה תפקוד ומוגבלות רזרבות, מולטיפקטוריות ושבריריות
4-5	סינדרומים גריאטריים
6	תיאוריות ביולוגיות, חברתיות ופסיכולוגיות של הזקנה
7	הערכה גריאטרית
8	מודל ה- 4Ms לטיפול באדם הזקן
9	מפת המדדים להזדקנות מיטבית שירותים הניתנים לאדם הזקן במסגרת האשפוז והקהילה
10	מניעת התעללות בזקנים תפקיד בני משפחה המטפלים טיפול בסוף החיים
11	הבדלים מגדריים בתחלואה בגיל המבוגר
12-13	Case Studies

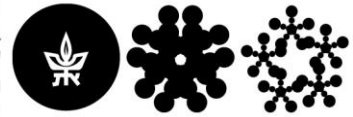

ספרות חובה

- הגיוינט, מפת המדדים להזדקנות מיטבית.
<https://www.thejoint.org.il/digital-library/4223/>
- משרד הבריאות, לומדת מניעת התעללות בזקנים
https://www.health.gov.il/Services/educ/Pages/preventing_violence_against_elders.aspx
- משרד הבריאות, מתן הנחיות רפואיות מקדימות ויפוי כוח
<https://www.gov.il/he/service/dying-patient-request>
- שנור, י., וכהן, כ. (עורכים). (2024). בני 65+ בישראל, שנתון סטטיסטי 2023. מכון מאיירס-ג'וינט-ברוקדייל.
<https://brookdale.jdc.org.il/wp-content/uploads/2024/01/%D7%A9%D7%A0%D7%AA%D7%95%D7%9F-2023.pdf>
- Hinkle, J. L., & Cheever, K. H. (2022). Common health problems of older adults. In J. L. Hinkle & K. H. Cheever (Eds.), Brunner & Suddarth's textbook of medical-surgical nursing (15th ed., pp. 166–193). Lippincott Williams & Wilkins.
- Institute for Healthcare Improvement. Fall, 2022.
https://forms.ihl.org/hubfs/IHIAgeFriendlyHealthSystems_GuidetoUsing4MsCare.pdf
- Mauk, K., L. (2022). Gerontological nursing: competencies for care (5th ed.). Burlington, MA: Jones & Bartlett Learning. Chapters: 3,4,6,10,11,12,13,15
https://tau.primo.exlibrisgroup.com/permalink/972TAU_INST/quev9q/alma9933680244904146

ספרות מומלצת

- אילון, ל. (2018). סקס תרופות ורוקנרול: מי אמר שהעולם שייך רק לצעירים. הוצאת מטר.
https://tau.primo.exlibrisgroup.com/permalink/972TAU_INST/quev9q/alma9933246906604146
- משרד הבריאות. (2017). התכנית הלאומית למניעת נפילות.
- משרד הבריאות. (2017). שימוש מושכל בתרופות בגיל המבוגר.
- Ignatavicius, D., Workman, L., Rebar, C. (2021) *Medical-Surgical Nursing: Concepts for Interprofessional Collaborative Care* (11th ed.) Elsevier. Chapter 4. Common Health Problems of Older Adults.

מספר קורס: 0162-2111

פרמקולוגיה קלינית

שיעור, 2 ש"ס

מועד הקורס: שנה ב', סמסטר ב', יום א', תשפ"ו

שעות: קבוצה 1 - 12:00 - 14:00, קבוצה 2 - 14:00 - 16:00

מרצות הקורס: ד"ר אילנה דובובי RN, PhD **דוא"ל:** ilanadubovi@tauex.tau.ac.il

ד"ר ראדה ארצי-מדבדיק RN, PhD **דוא"ל:** radaartzi@tauex.tau.ac.il

מרכזת התחום: ד"ר אנג'לה רובן RN, PhD **דוא"ל:** angellruban@post.tau.ac.il

שעות קבלה: בתיאום מראש עם כל אחת מהמרצות

רציונל

קורס זה יעסוק בהיבטים הפרמקולוגיים של הטיפול במחלות הכרוניות הנפוצות בהם נתקלים אחים ואחיות במסגרת עבודתם בבית"ח או בקהילה. הבנת התהליכים הפתופיזיולוגיים והבנת ההשפעות שיש לטיפול התרופתי על המטופל, הינם בבסיס ההתערבות הסייעת במצבי בריאות וחולי שונים. הבנת דרך הפעולה של התרופות ויחסי גומלין ביניהן עשויה לשפר משמעותית את איכות ובטיחות הטיפול, את ההיענות לטיפול ולהפחית את תופעות הלוואי הקשורות למתן ושימוש לא נכון של התרופות.

מטרות הקורס

1. הבנת תהליכי השפעת השימוש בטיפול תרופתי, על כל היבטיו, במצבי חולי נבחרים, שתוכל לאפשר לאחים ואחיות להיות שותפים למתן טיפול תרופתי יעיל ובטוח.
2. על בסיס הידע שיירכש בקורס זה, יוכלו אחים ואחיות להדריך את המטופל על נטילת טיפול תרופתי בטוח.

יעדי הקורס

התום הקורס הסטודנט יהיה מסוגל:

- להגדיר מושגי יסוד בפרמקולוגיה קלינית תוך הבנת שיקולי בחירת הטיפול התרופתי.
- לקשור בין מצבי החולי השונים לבין הטיפול התרופתי הרלוונטי.
- לצפות ו/או לזהות תופעות הלוואי ואינטראקציות בין תרופתיות.
- לתכנן הדרכה ו/או תוכנית התערבות הכוללת טיול תרופתי בהתאם למצבו הקליני.

שיטות ההוראה

- הרצאות (פרונטליות או מקוונות בהתאם למערכת שעות של התכנית הכללית)
- תרגולים עצמיים
- ניתוח מקרים קליניים ודיון בכיתה

דרישות הקורס

- נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התכנית הכללית. נוכחות בשיעורים הינה תנאי להגשה לבחינה.
- קריאת ספרות וחומרים רלוונטיים אחרים אשר יפורסמו באתר הקורס.
- הגשה במועד של מבדקי ידע של סימולציות ממוחשבות.
- עמידה בהצלחה בבחינה בציון של 60 לפחות.

דרישות קדם

ציון עובר בקורסים:

- אנטומיה ופיזיולוגיה א', ב', ג'
- פרמקולוגיה

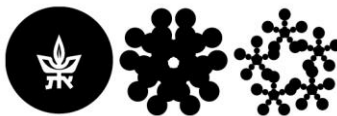
הערכת הקורס

- ציוני מבדקי הידע של הסימולציות הממוחשבות – מהווים 10% מהציון הסופי בקורס.
- מבחן מסכם - מהווה 90% מהציון הסופי בקורס, בציון עובר של 60 לפחות.

פירוט המפגשים ותכני הקורס

שבוע	נושא הרצאה	מרצה
1	הצגת הקורס טיפול בנוגדי דיכאון וחרדה	ד"ר ראדה ארצי-מדבדיק
2	סימולציה ממוחשבת – מקרים קליניים של דיכאון אחרי לידה	ד"ר ראדה ארצי-מדבדיק
3	טיפול להרגעה ולהשראת שינה; טיפול בהפרעות קשב וריכוז	ד"ר ראדה ארצי-מדבדיק
4	טיפול תרופתי בהפרעות אכילה – האם, מתי וכיצד?	ד"ר ראדה ארצי-מדבדיק
5	תרופות לטיפול במחלות פרקינסון ואלצהיימר	ד"ר אילנה דובובי
6	מקרים קליניים של דמנציה ואלצהיימר	מרצה אורחת: ד"ר דנה פאר (ד"ר אילנה דובובי)
7	סימולציה ממוחשבת – חלוקת תרופות ולמידה מטעויות	ד"ר אילנה דובובי
8	תרופות לטיפול במחלות ממאירות	ד"ר אילנה דובובי
9	הצגת מקרים קליניים של חולים המטופלים בנוגדי קרישה	ד"ר ראדה ארצי-מדבדיק
10	סימולציה ממוחשבת – טיפול באוטם שריר הלב	ד"ר אילנה דובובי
11	עקרונות טיפול תרופתי בהריון והנקה	מרצה אורחת: גב' מירי פבזנר (ד"ר ראדה ארצי-מדבדיק)
12	סימולציה ממוחשבת – סוכרת	ד"ר אילנה דובובי
13	סיכום הקורס ומיקוד לקראת מבחן המבכם	ד"ר אילנה דובובי וד"ר ראדה ארצי-מדבדיק

*יתכנו שינויים בתכנית ההוראה לאורך הקורס

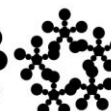

ספרות חובה

- מזרחי, י. (2013). *מדריך השלם בפרמקולוגיה* (מהדורה חמישית). תל אביב: דיונון מבית פרובוק בע"מ. <https://kotar.cet.ac.il/KotarApp/Viewer.aspx?nBookID=100901382>
- Buss, J.L., & Durkin, M.T. (Eds.) (2025). *Nursing 2025-2026 Drug Handbook*. Philadelphia, PA: Wolters.

ספרות מומלצת

- Brunton, L.L., & Knollman, B.C. (2023). *Goodman & Gilman's. The pharmacological basis of therapeutics*. (14th ed.), McGraw-Hill Education. USA. <https://accessmedicine.mhmedical.com/content.aspx?bookid=3191§ionid=265824603>
- Fornaro, M., Mondin, A. M., Billeci, M., Fusco, A., De Prisco, M., Caiazza, C., Micanti, F., Calati, R., Carvalho, A. F., & de Bartolomeis, A. (2023). Psychopharmacology of eating disorders: Systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Journal of Affective Disorders*, 338, 526–545. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2023.06.068>
- Vanderah, T.W. (2024). *Katzung's Basic and Clinical Pharmacology*. (16th ed.) McGraw-Hill LCC. <https://accessmedicine.mhmedical.com/content.aspx?bookid=3382§ionid=281742039>
- Lüllmann, H., Mohr K., & Hein, L. (2017). *Color atlas of pharmacology*. (5th ed.) Thieme Stuttgart, New York, NY.

מספר קורס 0162.2117

בריאות העובד והסביבה

1 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, שנה ב', סמסטר ב', ימי ראשון

- שעות:**
- קבוצה 1 (14:00-16:00) חצי סמסטר ראשון
 - קבוצה 2 (08:00-10:00) חצי סמסטר שני

slachmi@gmail.com

דוא"ל:

מרצה: ד"ר לחמי סער

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

מקום העבודה מהווה מסגרת חשובה ומרכזית בחייו של האדם. העובדים עלולים להיפגע בבריאותם עקב חשיפות שונות במקום עבודתם, הדבקות במחלות, פיתוח תסמונת של לחץ ושחיקה ותנאי עבודה לא נכונים. שרותי הבריאות בעבודה ניתנים לרוב על ידי אחים ואחיות תעסוקתיים, ועל כן חשוב להכשירם לאיתור גורמי סיכון בסביבת העבודה, ולהכרת האמצעים למניעתם, כמו גם הכרת שיטות לטיפול ולשיקום העובד.

מטרות הקורס

- הקניית ידע בסיסי בנושא בריאות העובד וגהות תעסוקתית.
- הכרת גורמי סיכון נפוצים בסביבות העבודה השונות, והתחלואה שעלולה להיגרם בעקבות גורמי סיכון אלו.
- הבנת החשיבות של אבחון מחלות תעסוקתיות והמורכבות באבחון וזיהוי מחלות אלו.
- הכרת עקרונות קביעת הקשר הסיבתי בין גורם חשיפה לתחלואה.
- הכרת התפקיד של אח/ות תעסוקתי והשתלבות בצוות רב תחומי.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט/ית:

- יסביר מושגי יסוד בבריאות העובד ומסגרת תחקיתית לגהות ובטיחות תעסוקתית.
- יזהה בסביבת עבודה, חשיפות פיזיקליות, כימיות, ביולוגיות ולחצים פסיכו-חברתיים.
- יגדיר בעיות בריאות תעסוקתיות, הדרכים למניעתם ואפשרויות שיקום תעסוקתיות.
- יפתח כלים להגדרת קשר סיבתי בין חשיפה לתחלואה.
- יתאר את תפקיד האח/ות התעסוקתי/ת ותפקידי הסגל הרב-תחומי.
- יתאר את חשיבות הנדסת אנוש בעבודה.
- יסביר מהו כושר עבודה.

שיטת ההוראה

הרצאות ודיונים.

דרישות הקורס

- הנוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התכנית. נוכחות בשיעורים הינה תנאי להגשה לבחינה.
- קריאת ספרות רלוונטית
- בחינה מסכמת

דרישות קדם

- אנטומיה- פיזיולוגיה
- פתולוגיה
- מיקרוביולוגיה

ציון

- 100% ציון על הבחינה המסכמת.
- ציון עובר: 60

נושאי השיעורים

מבוא לבריאות תעסוקתית	הגדרות – מהי בריאות תעסוקתית, מחלת מקצוע, תאונות עבודה, בדיקות פיקוח, בדיקות כניסה לעבודה, בדיקות כושר עבודה, תקנות בטיחות בעבודה, חיסונים תעסוקתיים מונעים, ספקי השירות.
עקרונות הניטור והגיהות התעסוקתית	מושגי יסוד בהגיינה וטוקסיקולוגיה תעסוקתית
מחלות מקצוע עפ"י סוגי חשיפות	גורמי סיכון תעסוקתיים לתחלואה, חשיפות פיזיקאליות, כימיות, ביולוגיות, פסיכו-התנהגותיות. עקרונות לקביעת קשר סיבתי. ממאירות תעסוקתית.
לחץ ושחיקה בעבודה	דרכי התמודדות עם לחץ ושחיקה בעבודה
שיקום תעסוקתי וארגונומיה	סביבת העבודה והתאמתה לבריאות העובד. אנתרופומטריה, שטח תפעולי, עקרונות לישיבה נכונה, תחלואה כתוצאה מעבודה חוזרנית (עקרונות המולטי טראומה)
תפקיד האחות התעסוקתית	האחות כמנהלת טיפול

ספרות חובה

- LaDou, J., & Harrison, R. (2021). *Current occupational and environmental medicine* (6th ed.). New York, NY: Appleton & Lange.
- Guzik A. (2013) *Essentials for Occupational Health Nursing*. John Wiley & Sons.
- Saucier Lundy K. (2014). *Community Health Nursing Caring for the Public's Health*. (3rd ed.) pp. 1099-1125. Jones & Bartlett Publishers.

ספרות מומלצת

- נעים, י. (2003). פיקוח על בריאות העובד (ספר ראשון): השמירה על בריאות העובד. חיפה, ישראל: הוצאה לאור מרכז רפואי רמב"ם.
- נעים, י. (2003). פיקוח על בריאות העובד (ספר שני): חשיפה תעסוקתית לגורמים מזיקים. חיפה, ישראל: הוצאה לאור מרכז רפואי רמב"ם.
- Melamed, S., Shirom, A., Toker, S., Berliner, S., & Shapira, I. (2006). Burnout and risk of cardiovascular disease: Evidence, possible causal paths, and promising research directions. *Psychol Bull*, 132, 327–53.
<http://www.iarc.fr/en/publications/list/monographs/index.php>

מספר קורס: 0162.2235

שיקום

1 ש"ס

	תכנית כללית, תשפ"ו, סמסטר ב', יום א' -	מועד
	קבוצה ב': בין השעות 08:00-10:00 (מחצית ראשונה של הסמסטר)	הקורס:
	קבוצה א': בין השעות 14:00-16:00 (מחצית שניה של הסמסטר)	
nitzasegal@gmail.com	דוא"ל:	גב' ניצה סגל R.N. M.A.
nitza@clalit.org.il		אחות מומחית בשיקום, סגנית מנהלת האחיות,
		מרכזות
		הקורס: המרכז הרפואי לשיקום לוינסטיין
radaartzi@tauex.tau.ac.il	דוא"ל:	ד"ר ראדה ארצי-מדבדיק R.N M.N Ph.D
	דוא"ל:	גב' ניצה סגל R.N. M.A.
		מרצה:

רציונל

תחום השיקום מהווה נדבך משמעותי במערכת הבריאות, ובפרט במעבר מטיפול בתחלואה אקוטית לגישה ההוליסטית המתמקדת בשיפור תפקוד, עצמאות ואיכות חיים של המטופל ובני משפחתו. לאור העלייה בתוחלת החיים לצד שכיחות גבוהה של פגיעות טראומתיות או נירולוגיות בישראל לאחרונה, עולה הצורך בצוות מקצועי רב-תחומי עם מיומנות המשלבות ידע קליני, כישורים מקצועיים ויכולת ללוות מטופלים בתהליכי שיקום מורכבים. שילוב הגישה השיקומית בכל התחומים הטיפוליים ממוקד במאמץ להשיב לאדם הסובל ממגבלה זמנית או כרונית תפקוד אופטימלי, שיאפשר לו להשתלב בחיי הקהילה, תוך תיאום ושיתוף הצוות הרב מקצועי.

מטרות הקורס

1. הקניית ידע וכלים לפיתוח גישה שיקומית, על בסיס הכרת המושגים המרכזיים מעולם התוכן של תחום השיקום.
2. הטמעת החשיבה השיקומית בקרב הסטודנטים כחלק מתפיסת "המשכיות הטיפול" לאורך מעגל החיים
3. למידת אומדנים ייחודיים המהווים בסיס לזיהוי הבעיות והצרכים של המטופל בשיקום, לבניית תכנית טיפול והתערבות מותאמות, על מנת להביא את המטופל לתפקוד המרבי האפשרי.

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט יהיה מסוגל -

- לתאר עקרונות, מושגי מפתח והנחות היסוד של הגישה השיקומית (התייחסות למחלה כרונית, נכות או מוגבלות).
- להכיר את זכויות המטופלים והחוקים הרלוונטיים לתחום השיקום.
- למנות את סוגי מסגרות השיקום בישראל.
- לתאר ולהסביר את הגישה הרב-תחומית בשיקום (הצוות הרב מקצועי ותרומת כל אחד מאנשי המקצוע) במערך האשפוז ובקהילה וכסביבה מקדמת שיקום (נגישות לבעלי מוגבלות ושילוב בעלי נכות בעולם העבודה והקהילה).
- להכיר את הטכנולוגיות החדישות בשיקום בהיבט רב מקצועי.
- להגדיר ולתאר את תפקיד האח/ות המשמש/ת כמנהל/ת טיפול בתהליך השיקומי של מטופל עם מוגבלות או נכות.

שיטות הוראה

הוראה פרונטלית או מקוונת בהתאם למערכת השעות של תכנית הלימודים.

דרישות הקורס

נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התכנית הכללית ותקנון בית הספר למקצועות הבריאות. הנוכחות בשיעורים הינה תנאי להגשה לבחינה.

דרישות קדם

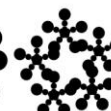
- סיום בהצלחה של קורס בריאות וחולי המבוגר - עיוני.
- סיום בהצלחה של בריאות וחולי המבוגר – קליני.

הערכת הקורס

מבחן מסכם - מהווה 100% מהציון הסופי (ציון עובר 60).

פירוט המפגשים ותכני הקורס*

מפגש	תכנים
1	<u>מבוא לשיקום:</u> • עקרונות הגישה השיקומית • מושגי מפתח בשיקום • התפתחות היסטורית של הגישה השיקומית • גורמים תורמים ומעכבים בשיקום • מסגרות השרות השיקומי בישראל • תאוריות בשיקום

מפגש	תכנים
	• טכנולוגיות חדישות בשיקום בהיבט רב מקצועי • שילוב כעלי נכות בעולם העבודה ובקהילה • נגישות לבעלי מוגבלות
2	• שיקום נוירולוגי לאחר אירוע מוחי
3	• ביצוע אומדן בליעה ע"י אחות+ מרקמי מזון וניהול הטיפול הראשוני על ידי אחות • אומדן תפקודי FIM
4	• שיקום אורתופדי
5	• שיקום חבלות מוח, מצבי הכרה שונים ושיקום נשימתי
6	• שיקום נפגעי עמוד שדרה והפרעות שליטה בסוגרים • מין ומיניות
7	• שיקום ילדים ונוער • השלמות, סיכום הקורס והכוונה למבחן

*יתכנו שינויים בתכנית ההוראה לאורך הקורס

ספרות חובה

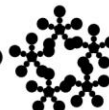
Hinkle, J. L., Cheever, K. H., & Overbaugh, K. J. (2022). Brunner & Suddarth's textbook of medical-surgical nursing. 15th edition. Wolters Kluwer Health.

• חוקים המסדירים את העיסוק בסייעוד :

- תקנות הרופאים כשירותיות לביצוע פעולות חריגות, (תשס"א – 2001) (נוסח מעודכן מיום 22.4.18 עד יום 21.4.22)
- חוזר מנהל הסייעוד מס': 197/2022 - ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של האחות המוסמכת.
- חוק ביטוח בריאות ממלכתי 1994 אשפוז שיקומי

• חוקים והנחיות בזיקה לעשייה הסיעודית

- חוזר מנהל הסייעוד מס' 126/2017 – החלטה על טיפול בחבישות ומשחות בפצעי לחץ מדרגה ראשונה ושנייה
- חוזר מנהל הסייעוד מס' 166/2020 - החלטה על טיפול בפצעים קשיי ריפוי בדרגות 4,3 באמצעות חבישות מתקדמות וטכנולוגיות לריפוי פצעים כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת בקהילה ובמתאר הבית

- חוזר מנהל הסיעוד מס' 193/2022 - החלטה על התחלת הזנה למטופל בהכרה מלאה עם הפרעות בליעה לאחר ביצוע אומדן בליעה ראשוני כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במחלקות שיקום, נירולוגיה וגריאטריה. 17 יוני 2022
- חוזר מנהל הסיעוד מס' 118/2016 – הבטחת רצף הטיפול הסיעודי בעת שחרור ממוסד רפואי, עדכון 2016
- חוזר מנהל הסיעוד 217/2024 – החזרת קנולה לטרכיאה כפעולה מצילת חיים, למטופל עם פיום קנה (טרכיאוסטומיה)-פעולת סיעוד ברמת אחות מוסמכת - עדכון 2024

ספרות רשות

עורי, א. (עורך). (2011). יסודות ברפואה שיקומית. תל אביב: הוצאת דיונון.

מספר קורס : 0162.2300

בריאות וחולי המבוגר עיוני א'

לימודים עיוניים: 12 ש"ס

מועד	תשפ"ו, סמסטר: א'	הקורס:	מתאמו	ת:	ראשי	חטיבה:
			גב' מילה פרדקין, גב' אורלי סטסקוביץ		גב' מילה פרדקין - RN, MPH, דוא"ל: Mila.fradkin@gmail.com	ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש שיינברון
					גב' שרון פסקל - RN, MA, דוא"ל: Sharonp@tlvmc.gov.il	האקדמי לאחיות ע"ש שיינברון
					גב' אפרת צדיק - RN, MA, דוא"ל: Orlye1@gmail.com	האקדמי לאחיות שיינברון
					דוא"ל: efratma@tlvmc.gov.il	גב' אורלי אלישיב - RN, MA, ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש אדית וולפסון
					גב' אורלי סטסקוביץ - RN, MA, דוא"ל: Orlys1964@outlook.com	ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש פת מתיוס
					גב' קארו ברוך הילה - RN, MA, דוא"ל: Hilaka@clalit.org.il	ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש דינה
					גב' ניבין מנשאדי - RN, MA, דוא"ל: Neveenme@clalit.org.il	ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש דינה
					גב' אלה שניידרמן - RN, MA, דוא"ל: Ella.Shnaiderman@sheba.health.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש זיוה טל, שיבא
					מר סימון ניגל - RN, MA, דוא"ל: izanaeti@gmail.com	ביה"ס האקדמי לסיעוד, פת מתיוס
					גב' חני לדרמן - RN, MA, דוא"ל: Hani.laderman@clalit.org.il	ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש מאיר

שעות
קבלה: בתיאום מראש

רציונל

הבנה מעמיקה של תהליכים פתופיזיולוגיים במערכות הגוף השונות, המהווים בסיס לתפקודה המקצועי של האחיות המוסמכות.

מטרת הקורס

הקניית בסיס ידע תיאורטי ומיומנויות, לצורך ביצוע התערבויות סיעודיות למטופלים מבוגרים, במצבים קליניים שכיחים, על בסיס עקרונות מדעיים וסיעודיים, תקנות, נהלים והנחיות מקצועיות.

יעדי הקורס:

- רכישת ידע תיאורטי על מצבים קליניים שכיחים במטופל המבוגר.
- רכישת מיומנויות לצורך ביצוע התערבויות סיעודיות במטופל המבוגר.
- הכרה וביצוע התערבויות סיעודיות ע"פ עקרונות מדעיים וסיעודיים, תקנות, נהלים והנחיות מקצועיות.

שיטות הוראה

הרצאות, לומדות, פעילויות למידה, מעבדות.
ולמידה עצמית.

הוראה עיונית

מחלות פנימיות וכירורגיות בתחום המבוגר והזקן על פי מצבים קליניים מיצגים.

דרישות הקורס בסיעוד המבוגר עיוני

- השתתפות חובה בכל השיעורים על פי תקנון התוכנית. הנוכחות בשיעורים היא תנאי להגשה למבחן.
- מבחן בכל סוף סמסטר ציון עובר 60
- קריאת ספרות חובה

דרישות קדם

- מעבר כל קורסי שנה א'

ציון

- חובה על התלמיד לעבור כל בחינה בציון 60 ומעלה.
- תלמיד שנכשל בסיעוד המבוגר עיוני בסמסטר א', לא יוכל להמשיך ללמוד את הקורס העיוני סיעוד המבוגר בסמסטר ב'.
- תלמיד שנכשל בסיעוד המבוגר עיוני בסמסטר א', לא יוכל להמשיך להתנסות קלינית בסיעוד המבוגר בסמסטר ב'.

נושאי השיעורים

- טיפול בחולה בתקופה סביב ניתוחית
- מצבי הלב
- מערכת הנשימה
- מערכת לב וכלי דם
- מערכת העיכול
- מערכת הורמונאלית

ספרות חובה

- תקנות ונהלים של מנהל הסיעוד הרלוונטיים להתייחסות ולהוראה במסגרת סיעוד המבוגר. www.health.gov.il

- Comerford, K. (2025). *Nursing Drug Handbook* (45th ed.). Wolters Kluwer.
- Hinkle, J.L., Cheever, K.H., Overbaugh, K.J., & Bradley, C.E. (2021). *Brunner & Suddarth's Textbook of Medical Surgical Nursing* (15th ed.). Philadelphia, PA: Lippincott, Williams & Wilkins

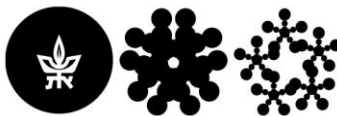
*** בהוראת הנושאים יש להתייחס:**

- לכל ההיבטים של מחלה ו/או מצב רפואי כולל, פתופיזיולוגיה, אטיולוגיה, דרכי אבחון, טיפול שמרני וכירורגי, היבט סיעודי, סיבוכים, מניעה, הדרכה, שיקום, איכות ובטיחות והיבטים גרונטולוגיים
- להנחיות ונהלים של משרד הבריאות ומנהל הסיעוד, בהתאם למפורט בכל נושא שלהלן, ייתכן שיהיה עדכון בחוזרים/נהלים, בהתאם לעדכונים/שינויים שיתבצעו על-ידי מנהל הסיעוד

הנושא : מבוא לסיעוד המבוגר

שעות	תכנים	נושאי הקורס
14	• סוגי ניתוחים , סיווג ניתוחים על-פי מטרת הניתוח, היקף ומידת הדחיפות של הניתוח. Preoperative Phase: • הערכת המטופל לפני ניתוח -סקירת מערכות כוללת להערכת הסיכון הניתוחי • הסכמה מדעת (ע"פ חוק זכויות החולה) • הכנת המטופל לניתוח Intraoperative Phase: • צוות חדר ניתוח – תפקידים • סביבת חדר ניתוח • סוגי הרדמה, תרופות הרדמה, סיבוכי הרדמה • סוגי תנחומות בחדר ניתוח Postoperative Phase: • הטיפול אחרי הניתוח – סיבוכים, אומדן והתערבות סיעודית ○ ביחידת התאוששות ○ במחלקת האשפוז • הכנת מטופל לשחרור	טיפול במטופל בתקופה סביב ניתוחית*
8	• סיווג מצבי הלים על-פי גורם ומנגנון : - Hypovolemic - Cardiogenic - Distributive: Anaphylactic*, Septic, Neurogenic - Multiple Organ Dysfunction Syndrome- MODS - שלבי ההלים • סיבוכים ומניעתם • עקרונות הטיפול במצבי הלים <i>*הנושא Anaphylaxis ילמד בהרחבה במערכת החיסון</i>	מצבי הלים
22	סכום שעות הוראה:	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא:

- משרד הבריאות (2018). סימון אתר לצורך פעולה פולשנית-מניעת טעויות בזיהוי איברים המיועדים לניתוח; חוזר מנהל הרפואה, 04/2018.
https://www.gov.il/BlobFolder/policy/mr04-2018/he/files_circulars_mr_mr04_2018.pdf
- משרד הבריאות (2022) תפקיד האחות המוסמכת בשמירה על רצף הטיפול הסיעודי בתהליך הסב ניתוחי, חוזר מנהל האחיות 199/2022
<https://www.gov.il/he/pages/nd199-2022>

הנושא : מערכת הנשימה

תכנים	נושאי הקורס
אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת הנשימה	מבוא
בדיקות מעבדה: ספירת דם, בדיקת גזים בדם עורקי, תרבית כיח בדיקות אבחון והדמיה: • Pulse Oximetry, Capnometry & Capnography (End-Tidal Carbon Dioxide) • Pulmonary Function Tests • X-ray Computed Tomography (CT), Pulmonary angiography, Magnetic Resonance Imaging (MRI), Lung scans (מיפוי ריאות) • Endoscopic Examination (Bronchoscopy, Thoracoscopy) • Thoracentesis (Pleural effusion), • Lung Biopsy	דרכי אבחון
Respiratory Acidosis & Alkalosis, Metabolic Acidosis & Alkalosis	הפרעות במאזן חומצי בסיסי
• Asthma, Status Asthmaticus • Chronic Obstructive Pulmonary Disease (Chronic Bronchitis, Emphysema) • Bronchiectasis • Pulmonary Hypertension • Lung Cancer	מחלות כרוניות של מערכת הנשימה
• Atelectasis • Acute Tracheobronchitis • Pneumonia • Pulmonary Tuberculosis (TB), • Lung Abscess, Empyema. • Sarcoidosis	מחלות דלקתיות וזיהומית של מערכת הנשימה
• Acute Respiratory Failure (ARF) • Acute Respiratory Distress Syndrome (ARDS) • Pulmonary Embolism (PE)	מחלות אקוטיות הגורמות לאי ספיקה נשימתית חדה

• Pulmonary Contusion • Rib Fracture, Flail Chest • Pneumothorax & Hemothorax • Cardiac Tamponade Chest Drainage (נקז חזה ומערכת ניקוז)	חבלות חזה
Oxygen Therapy: • Low-Flow Oxygen Delivery Systems • High –Flow Oxygen Delivery Systems Noninvasive Positive Airway Pressure Ventilation: • Continuous Positive Airway Pressure (CPAP) • Bi-level Positive Airway Pressure (BiPAP) Invasive Positive-Pressure Ventilation: • Endotracheal Intubation • Mechanical Ventilation & Ventilator Weaning • Tracheostomy	מתן חמצן והנשמה מלאכותית
סכום שעות הוראה: 42	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא:

- משרד הבריאות (2001). פעולות סיעוד: חיבור וניתוק חולה ממנשם לצורך שאיבת הפרשות; חוזר מנהל האחיות 43/2001 .
https://www.health.gov.il/hozer/ND43_01.pdf
- משרד הבריאות (2017). החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר באשפוז, באמצעות מערכות זרימה נמוכה; חוזר מנהל האחיות 127/2017 .
https://www.health.gov.il/hozer/ND127_2017.pdf
- משרד הבריאות (2024). החזרת קנולה לטראכיא כפעולה מצילת חיים למטופל עם פיום קנה (טרכיאוסטומיה)-פעולת סיעוד ברמת אחות מוסמכת-עדכון; חוזר מנהל האחיות , 217/2024
https://www.health.gov.il/hozer/ND217_2024.pdf
- משרד הבריאות (2024) סמכות החלטה על חיבור וניתוק צנתר קבוע, פלויירלי או בטני, לצורך ניקוז, לאחות מוסמכת באשפוז ובקהילה: חוזר מנהל האחיות 222/2024
<https://www.gov.il/he/pages/nd222-2024>
- משרד הבריאות (2025). הגישה הטיפולית במטופל מונשם אקוטי וכרוני בכול הגילאים על ידי אחים ואחיות מוסמכים במערך האשפוז והקהילה; חוזר מנהל האחיות , 236/2025 .
<https://www.gov.il/he/pages/nd236-2025>
- משרד הבריאות (2025) תפקיד אחים ואחיות מוסמכים בחיבור שסתום דיבור למטופל עם טרכאוסטומיה במערך האשפוז והקהילה : חוזר מנהל האחיות , 246/2025
עדיין אין כתובת

הנושא : מערכת הלב וכלי דם

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת הלב

נושאי הקורס	תכנים
דרכי אבחון	בדיקות מעבדה: אנזימי שריר הלב, תפקודי קרישה, פרופיל שומנים, בדיקת גלים בדם עורקי, ספירת דם, מאזן נוזלים ואלקטרוליטים ובדיקות נוספות, כולל: Homocysteine, Brain (B-Type) Natriuretic Peptide, C-Reactive Protein בדיקות אבחון והדמיה: - Chest X-Ray, Fluoroscopy, Computed Tomography (CT), Magnetic Resonance Angiography (MRA), Myocardial Perfusion Imaging - Electrocardiography, Echocardiography (Transthoracic & Transesophageally), Electrophysiological Study (EPS) - Cardiac Stress Test (Exercise & Pharmacological) - Cardiac Catheterization (Left-Sided & Right-Sided Heart) - Hemodynamic Monitoring
הפרעות קצב לב	עקרונות בפענוח אק"ג - Normal Cardiac Rhythm - Sinus Node Arrhythmias (Sinus Bradycardia, Sinus Tachycardia, Sinus Arrhythmia) Atrial Arrhythmias (Premature Atrial Complex, Atrial Fibrillation, Atrial Flutter) - Junctional Arrhythmias (Premature Junctional Complex, Junctional Rhythm, Nonparoxysmal Junctional Tachycardia, Atrioventricular Nodal Reentry Tachycardia) - Ventricular Arrhythmias (Premature Ventricular Complex, Ventricular Tachycardia, Ventricular Fibrillation, Idioventricular Rhythm, Ventricular Asystole) - Conduction Abnormalities (First-Degree Atrioventricular Block, Second-Degree Atrioventricular Block Type I & Type II, Third-Degree Atrioventricular Block) *קוצבי לב ומכשירי דפיברילטור לזיהוי וטיפול בהפרעת קצב
מחלות כליליות	- Coronary Artery Disease, Coronary Atherosclerosis - Acute Coronary Syndrome & Myocardial Infarction - Percutaneous Coronary Interventions (PCI), Coronary Artery Bypass Graft (CABG)
מחלות מסתמיות	- Mitral Valve (Prolapse, Regurgitation, Stenosis) - Aortic Valve (Regurgitation, Stenosis) - Valve Repair & Replacement Procedures
מחלות שריר הלב	Cardiomyopathies (Dilated, Hypertrophic, Restrictive)
מחלות דלקתיות של שכבות הלב	Rheumatic & Infective Endocarditis, Myocarditis, Pericarditis
אי ספיקת לב	- Heart Failure (Left-Sided, Right-Sided, Congestive) - Pulmonary Edema, Cardiogenic Shock, Thromboembolism, Pericardial Effusion & Cardiac Tamponade, Cardiac Arrest * השתלת לב- למידה עצמית לבחינה בסמסטר ב'
יתר לחץ דם	Hypertension (HTN)

מחלות כלי דם פריפריים

נושאי הקורס	תכנים
-------------	-------

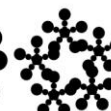
מבוא	• אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת כלי הדם
דרכי אבחון	- Doppler Flow Ultrasound, Duplex Ultrasonography - Computed Tomography (CT) Scanning, Magnetic Resonance Angiography (MRA) - Angiography - Contrast Phlebography (Venography) - Lymphoscintigraphy
הפרעות עורקיות	- Arteriosclerosis & Atherosclerosis - Peripheral Arterial Disease (PAD) - Upper Extremity Arterial Disease - Aortoiliac Disease - Aneurysms - Aortic Dissection - Arterial Embolism & Arterial Thrombosis - Raynaud's Phenomenon
הפרעות ורידיות	- Venous Thromboembolism (VTE) - Chronic Venous Insufficiency/Post thrombotic Syndrome - Leg Ulcers - Varicose Veins
הפרעות לימפתיות	- Lymphangitis & Lymphadenitis - Lymphedema
סכום שעות הוראה : 44	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

- משרד הבריאות (2001). פעולות סיעוד: דפיברילציה באמצעות מכשיר חצי אוטומטי; חוזר מנהל האחיות 43/2001.
https://www.health.gov.il/hozer/ND43_01.pdf

הנושא : מערכת העיכול

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן הפרשות ומערכת העיכול
דרכי אבחון	בדיקות מעבדה: ספירת דם, תפקודי קרישה, מאזן נוזלים ואלקטרוליטים, אנזימי כבד, אנזימי לבלב, בילירובין, אמוניה, סממני סרטן (CEA, CA 19-9), בדיקת שתן לעמילאז ואורובילינוגן, בדיקות צואה, בדיקת נשיפה בדיקות עזר ואבחון: - Abdominal Ultrasonography - Endoscopic ultrasonography (EUS) - X-ray, computed tomography (CT) scan, magnetic resonance imaging (MRI) scan, positron emission tomography (PET) scan, virtual colonoscopy, Scintigraphy, Gastrointestinal Motility Studies Radionuclide testing - Endoscopic Procedures: esophagogastroduodenoscopy, colonoscopy, anoscopy, proctoscopy, sigmoidoscopy, small-bowel enteroscopy. - PillCam ESO- capsule endoscopy

נושאי הקורס	תכנים
	- Endoscopic retrograde cholangiopancreatography (ERCP) - Manometry and Electrophysiologic Studies - Gastric Analysis, Gastric Acid Stimulation Test, and pH Monitoring - Laparoscopy (Peritoneoscopy)
מחלות פה (למידה עצמית)	- Parotitis - Sialadenitis - Salivary Calculus - Cancer of the oral cavity and pharynx – Neck Dissection
מחלות ושת	- Achalasia - Esophageal Spasm - Hiatal Hernia - Diverticulum - Perforation - Foreign Bodies - Chemical Burns - Gastroesophageal Reflux disease (GERD) - Barrett Esophagus - Benign Tumors of the Esophagus - Cancer of the Esophagus
מחלות קיבה	- Gastritis - Peptic Ulcer Disease - Gastric Cancer - Obesity and Bariatric Surgery
מחלות מעיים	- Irritable Bowel Syndrome (IBS) - Acute Abdomen: Peritonitis, Appendicitis, Diverticular Disease, Intestinal Obstruction - Inflammatory Bowel Disease: Crohn's Disease, Ulcerative Colitis - עקרונות הטיפול במטופל עם Ileostomy/Colostomy - Colorectal Neoplasms: Polyps, Colorectal Cancer - Disorders of the Anorectum: Proctitis, Anorectal Abscess, Anal Fistula, Anal Fissure, Hemorrhoids, Pilonidal Sinus or Cyst
מחלות כבד	- Manifestations of hepatic dysfunction - Viral Hepatitis, Nonviral Hepatitis - Hepatic Cirrhosis - Cancer of the Liver - Liver Abscesses - השתלת כבד- למידה עצמית לבחינה בסמסטר ב'
מחלות מרה ולבלב	- Cholecystitis - Cholelithiasis - Acute/chronic Pancreatitis - Pancreatitis - Pancreatic Cysts - Cancer of the Pancreas

נושאי הקורס	תכנים
	Pancreatic Islet Tumors: Hyperinsulinism, Ulcerogenic Tumors
סכום שעות הוראה: 50	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

- משרד הבריאות (2017). פעולות הסיוע לרופא מומחה בגסטרואנטרולוגיה שבוטל מעמדן כפעולות חריגות והוכרו כפעולות סיעוד; חוזר מנהל האחות, 132/2017.
https://www.health.gov.il/hozer/ND132_2017.pdf
- משרד הבריאות (2022). סימון מיקום פיום (סטומה) בקרב מטופלים המועמדים לניתוח בטן כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת/מרכזת תחום סטומה במערך אשפוז, חוזר מנהל האחות, 194/2022.
https://www.health.gov.il/hozer/nd194_2022.pdf
- משרד הבריאות (2024). שטיפת נקז בכיס מרה כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז בקהילה ובמתאר הבית; חוזר מנהל האחות, 227/2024.
<https://www.gov.il/he/pages/nd227-2024>

הנושא : מערכת הורמונלית (אנדוקרינולוגיה)

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת הורמונלית
דרכי אבחון	בדיקות דם, בדיקות שתן, בדיקות הדמיה ואבחון: - Chest X-Ray, Computed Tomography Scan, Magnetic Resonance Imaging (MRI), Ultrasound. - Thyroid Scan, Radioactive Iodine uptake - Ultrasound-Guided Fine Needle Aspiration
היפופיזה Pituitary gland	- Hypopituitarism - Hyperpituitarism - Pituitary Tumors - Diabetes Insipidus (DI) - Syndrome of Inappropriate Antidiuretic Hormone (SIADH)
בלוטת יותרת הכליה Adrenal gland	- Pheochromocytoma - Acute Adrenal Insufficiency (Addison's disease) - Hypercortisolism (Cushing's Disease) - Primary aldosteronism
בלוטת התריס Thyroid gland	- Hypothyroidism - Hyperthyroidism - Thyroid Tumors, Thyroid Cancer
בלוטת יותרת התריס Parathyroid gland	- Hypoparathyroidism - Hyperparathyroidism
לבלב Pancreas	Diabetes Type 1, Type 2, Gestational diabetes, Latent Autoimmune Diabetes LADA

סכום שעות הוראה : 20

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

- משרד הבריאות (2016). התוכנית הלאומית למניעה וטיפול בסוכרת .
<https://www.health.gov.il/publicationsfiles/diabetesnationalplan.pdf>
- משרד הבריאות (2017). החלטה על הזרקת גלוקגון לחולה סוכרת בהיפוגליקמיה חמורה ומסכנת חיים; חוזר מנהל האחיות 121/2017
https://www.health.gov.il/hozer/ND121_2017.pdf
- משרד הבריאות (2019). מניעה, איתור והתערבות בכף רגל סוכרתית על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה; חוזר מנהל האחיות, 154/2019 .
https://www.health.gov.il/hozer/ND154_2019.pdf

חלוקת שעות הוראה של סיעוד המבוגר על פי פנימיות/ כירורגיות (סיעוד המבוגר א'+ב')

פילוח שעות		מספר שעות	נושא
כירורגיות	פנימיות		
הלם וסבב ניתוחי- 22		22	מבוא לסיעוד המבוגר
כלי דם וניתוחי לב- 14	מחלות לב- 30	44	מערכת הלב וכלי דם
חבלות חזה- 10	מחלות נשימתיות- 32	42	מערכת הנשימה
כירורגית מע' עיכול- 44	עיכול פנימי- 6	50	מערכת העיכול
6		6	שינויים מבניים והפרעות בשד
20		20	מערכת השלד והשרירים
נירוכיורגיה- 12	נירולוגיה- 20	32	מערכת העצבים
	14	14	מערכת הדם והלימפה
	14	14	אונקולוגיה
אורולוגיה- 18	נפרולוגיה- 14	32	מערכת השתן
	20	20	מערכת הורמונלית
6	6	12	מחלות עור וכוויות
8		8	מחלות עיניים
	12	12	מערכת החיסון
8		8	מחלות אף אוזן וגרון
168	168	336	סך הכול שעות

מספר קורס : 0162.2301
בריאות וחולי המבוגר עיוני ב'
לימודים עיוניים: 12 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר ב, ימי ב', ג', ד' בין השעות: 8:15-18:00
תכנית כללית לתואר בוגר במדעי האחיות

מועד הקורס:	תשפ"ו, סמסטר ב'
מתאמות:	גב' מילה פרדקין, גב' אורלי סטסקוביץ
ראשי חטיבה:	גב' מילה פרדקין - RN, MPH ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש שיינברון
Mila.fradkin@gmail.com	דוא"ל:
Sharonp@tlvmc.gov.il	דוא"ל:
Orly@wns.gov.il	דוא"ל:
Hilaka@clalit.org.il	דוא"ל:
Neveenme@clalit.org.il	דוא"ל:
Orlys1964@outlook.com	דוא"ל:
izanaeti@gmail.com	דוא"ל:
Ella.Shnaiderman@sheba.health.gov.il	דוא"ל:
Hani.laderman@clalit.org.il	דוא"ל:

שעות קבלה: בתיאום מראש

רצינו

הבנה מעמיקה של תהליכים פתופיזיולוגיים במערכות הגוף השונות, המהווים בסיס לתפקודה המקצועי של האחות המוסמכת.

מטרת הקורס

הקניית בסיס ידע תיאורטי ומיומנויות, לצורך ביצוע התערבויות סיעודיות למטופלים מבוגרים, במצבים קליניים שכיחים, על בסיס עקרונות מדעיים וסיעודיים, תקנות, נהלים והנחיות מקצועיות.

יעדי הקורס:

- רכישת ידע תיאורטי על מצבים קליניים שכיחים במטופל המבוגר.
- רכישת מיומנויות לצורך ביצוע התערבויות סיעודיות במטופל המבוגר.
- הכרה וביצוע התערבויות סיעודיות ע"פ עקרונות מדעיים וסיעודיים, תקנות, נהלים והנחיות מקצועיות.

שיטות הוראה

הרצאות, לומדות, פעילויות למידה, למידה עצמית.

דרישות הקורס בסיעוד המבוגר עיוני

- השתתפות חובה בכל השיעורים על פי תקנון התוכנית. הנוכחות בשיעורים היא תנאי להגשה למבחן.
- מבחן בכל סוף סמסטר ציון עובר 60
- קריאת ספרות חובה

דרישות קדם

מעבר בהצלחה של קורס סיעוד המבוגר עיוני א'.
מעבר בהצלחה של קורס סיעוד המבוגר קליני א'.

הערכת הקורס

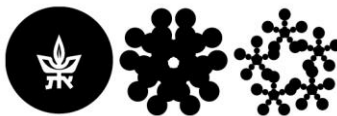
- חובה על התלמיד לעבור כל בחינה בציון 60 ומעלה.

תכני הקורס

- מערכת השתן
- מערכת החיסון
- מחלות עור וכוויות
- מחלות ממאירות
- מערכת הדם והלימפה
- שינויים מבניים והפרעות בשד
- מערכת העצבים
- מערכת השלד והשרירים
- מחלות אף אוזן וגרון
- מחלות עיניים

ספרות חובה

- תקנות ונהלים של מנהל האחיות הרלוונטיים להתייחסות ולהוראה במסגרת סיעוד המבוגר.
www.health.gov.il
- Comerford, K. (2025). *Nursing Drug Handbook* (45th ed.). Wolters Kluwer.
- Hinkle, J.L., Cheever, K.H., Overbaugh, K.J., & Bradley, C.E. (2021). *Brunner & Suddarth's Textbook of Medical Surgical Nursing* (15th ed.). Philadelphia, PA: Lippincott, Williams & Wilkins

*** בהוראת הנושאים יש להתייחס :**

- לכל ההיבטים של מחלה ו/או מצב רפואי כולל, פתופיזיולוגיה, אטיולוגיה, דרכי אבחון, טיפול שמרני וכירורגי, היבט סיעודי, סיבוכים, מניעה, הדרכה, שיקום, איכות ובטיחות והיבטים גרונטולוגיים.
- להנחיות ונהלים של משרד הבריאות ומנהל האחות, בהתאם למפורט בכל נושא שלהלן. "יתכן שיהיה עדכון בחוזרים/נהלים, בהתאם לעדכונים/שינויים שיתבצעו על-ידי מנהל האחות.

הנושא: מערכת השתן

תכנים	נושאי הקורס
אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת השתן	מבוא
בדיקות מעבדה: בדיקות דם להערכת תפקודי כליות, כולל: Blood Urea Nitrogen (BUN), BUN/Creatinine Ration דגימת שתן לכללית ותרבית, איסוף שתן (Creatinine Clearance Test) בדיקות הדמיה ואבחון: • Computed Tomography (CT), Renal Angiography, Bladder Ultrasonography (US), Magnetic Resonance Imaging (MRI), Cystography, Cystourethrography, Retrograde Pyelography, Urodynamic Studies, Cystoscopy, Cystourethroscopy • Kidney Biopsy * החדרת והוצאת צנתר לשלפוחית השתן	דרכי אבחון
• Chronic Kidney Disease (CKD) • Nephrosclerosis • Acute/ Chronic Glomerulonephritis • Nephrotic Syndrome • Polycystic Kidney Disease (PKD) • Renal Cancer • Acute Kidney injury (AKI) טיפולים חלופיים לתפקוד הכליה (Kidney/Renal Replacement) : (Therapy) • Hemodialysis & Vascular Access • Peritoneal Dialysis * השתלת כליה- למידה עצמית לבחינה בסיעוד המבוגר העיוני ב '	מחלות כליה
• Urinary tract infections - Lower & Upper Urinary Tract Infections • Urinary Incontinence • Urinary Retention • Neurogenic Bladder • Urolithiasis and nephrolithiasis • Urinary tract cancer - Cancer of the Bladder	הפרעות/ מחלות בדרכי השתן
מחלות בבלוטת הערמונית: • Benign Prostatic Hyperplasia (BPH)	מחלות במערכת הרבייה הזכרית

נושאי הקורס	תכנים
	- Prostate Cancer - Prostatitis
	הפרעות באשכים: - Testicular Cancer - Orchitis - Epididymitis Testicular Torsion הפרעות בפין : - Cancer of the Penis - Priapism אין אונות: למידה עצמית - Erectile Dysfunction - Disorders of Ejaculation
סכום שעות הוראה: 32	

חוזרים ונהלים רלוונטיים בהוראת הנושא

- משרד הבריאות (2013). החלטה על הכנסת צנתר לשלפוחית; חוזר מנהל הסיעוד, 97/2013.
https://www.health.gov.il/hozer/ND97_2013.pdf
- משרד הבריאות (2023). החלטה על הוצאת צנתר משלפוחית השתן כפעולת סיעוד לאחיות מוסמכות במחלקות פנימיות במערך האשפוז; חוזר מנהל האחיות 210/2023
<https://www.gov.il/he/pages/nd210-2023>
- משרד הבריאות (2023). שטיפת נפרוסטום (פיום כליה) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז בקהילה ובמתאר הבית; חוזר מנהל האחיות 207/2023
<https://www.gov.il/he/pages/nd207-2023>
- משרד הבריאות (2023). החלפת צנתר על חיקי (ציסטוסטום) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז בקהילה ובמתאר הבית; חוזר מנהל האחיות 209/2023
<https://www.gov.il/he/pages/nd209-2023>
- משרד הבריאות (2024) סמכות הזלפת תרופה ביולוגית ו/או כימותרפית לכיס השתן כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך אורולוגי באשפוז ובקהילה : מנהל האחיות 228/2024
<https://www.gov.il/he/pages/nd228-2024>

הנושא: מערכת החיסון

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת החיסון
כשל חיסוני	- Primary Immune Deficiency Diseases - Human Immune Deficiency Virus (HIV) Infection and AIDS
רגישות יתר	- Types of allergic disorders - Anaphylaxis - Urticaria and Angioedema - Food Allergy, Latex Allergy
מחלות אימוניות	Rheumatic Diseases

• Rheumatoid Arthritis, Osteoarthritis • Systemic Lupus Erythematosus (SLE) • Primary Sjögren's Syndrome • Scleroderma • Polymyositis • Polymyalgia Rheumatica and Giant Cell Arteritis • Gout • Fibromyalgia	
סכום שעות הוראה: 12	

חוזרים ונהלים רלוונטיים בהוראת הנושא

- משרד הבריאות (2023). "תפקיד האחיות המוסמכות בתגובה אנפילקטית (Anaphylaxis) במערך האשפוז והקהילה-עדכון 2"; חוזר מנהל האחיות, 204/2023. https://www.health.gov.il/hozer/nd204_2023.pdf

הנושא: מחלות עור* וכוויות

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן של העור
דרכי אבחון	בדיקות אבחון והדמיה: Skin Biopsy, Wood Lamp Examination, Diascopy
מחלות עור אלרגיות/דלקתיות	• Pruritus • Dermatitis: Seborrheic, Contact, Atopic, Herpetiformis • Urticaria, Cold Urticaria • Psoriasis • Toxic Epidermal Necrolysis, Stevens–Johnson Syndrome
מחלות עור זיהומיות (זיהומים ויראליים, חיידקיים, טפיליים ופטרייתיים)	Bacterial Infections: • Folliculitis, Furuncles, Carbuncles, • Cellulitis Viral Infections: • Herpes Simplex • Herpes Zoster Fungal Infections: • Tinea • Candidiasis Parasitic Infections: • Pediculosis • Scabies

• Bedbugs	
• Squamous Cell Carcinoma (SCC) • Basal Cell Carcinoma (BCC) • Melanoma • Kaposi Sarcoma	גידולים ממאירים של העור
• פתופיזיולוגיה ושינויים רב מערכתיים בפגיעת כוויות • סוגי כוויות, כלים ושיטות לסיווג דרגת הכוויה וחומרתה • הערכת מצב המטופל וגישות טיפול לפי שלבי הכוויה: • Emergent (Resuscitation) Phase • Acute (Healing) Phase • Rehabilitative (Restorative) Phase • סיבוכים ומניעתם	כוויות
סכום שעות הוראה: 12	

- מחלות עור ללמידה עצמית (למעט כוויות)

הנושא: מחלות עיניים

תכנים	נושאי הקורס
אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן ראייה	מבוא
בדיקות אבחון והדמיה: • Computed Tomography (CT), Magnetic Resonance Imaging, • Radioisotope Scanning • Ultrasonography, Slit - Lamp Examination, Corneal staining, Tonometry, Ophthalmoscopy • Fluorescein Angiography, Electroretinography (ERG), Gonioscopy, Ultrasonic Imaging (Optical Coherence Tomography)	דרכי אבחון
• Cataract • Glaucoma	הפרעות הגורמות לירידה בראייה
• Keratoconus	הפרעות בקרנית (Corneal)
• Age-Related Macular Degeneration • Retinal Vascular Disorders • Retinal Detachment	הפרעות ברשתית (Retina)
• Conjunctivitis • Uveitis	זיהומים של העין
• Refraction Errors (Myopia, Hyperopia, Presbyopia, Astigmatism)	ליקוי ראייה
• Foreign Bodies • Lacerations • Penetrating Injuries	חבלות ומצבי חירום

סכום שעות הוראה: 8

הנושא: מחלות אף אוזן וגרון

תכנים	נושאי הקורס
אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן אף אוזן גרון	מבוא
בדיקות אבחון והדמיה: - X-RAY, Computed Tomography, Magnetic Resonance Imaging (MRI) - Audiometry, Tympanogram, Electronystagmography Auditory Brain Stem Response Audiometry (ABR), Middle Ear Endoscopy, Platform Posturography, Sinusoidal Harmonic Acceleration (SHA)	דרכי אבחון
- Rhinitis: Viral Rhinitis Allergic Rhinitis - Rhinosinusitis (Acute/Chronic/Recurrent) - Epistaxis - Nasal Obstruction - Fracture of the Nose	אף וסינוסים
- אובדן שמיעה Hearing Loss - הפרעות באוזן החיצונית: - Cerumen Impaction - External Otitis - Malignant External Otitis - Masses of the External Ear - הפרעות באוזן התיכונה: - Tympanic Membrane Perforation - Acute/ Chronic / Serous Otitis Media, פסיק - Middle Ear Masses - הפרעות באוזן הפנימית: - Motion Sickness - Meniere's Disease - Benign Paroxysmal Positional Vertigo - Tinnitus - Acoustic Neuroma	אוזן
- Pharyngitis (Acute/Chronic) - Peritonsillar Abscess - Obstructive Sleep Apnea - Laryngitis - Laryngeal Obstruction, - Cancer of the Larynx	צוואר וגרון מופיע בפרק 39 מחלות פה וושט
סכום שעות הוראה: 8	

הנושא: מחלות מערכת העצבים

תכנים	נושאי הקורס
אנטומיה ופיזיולוגיה של מערכת העצבים. אומדן מערכת עצבים מרכזית ופריפרית מלא.	מבוא
בדיקות אבחון והדמיה: X-RAY, Computed Tomography, Magnetic Resonance Angiography (MRA) & Spectroscopy (MRS), Transcranial Doppler Ultrasonography (TCD), Radionuclide Imaging (CT-PET, SPECT), Electromyography (EMG), Electroencephalography (EEG), Magnetoencephalography (MEG), Evoked Potentials (Auditory, Visual, Somatosensory), Lumbar Puncture, Cerebral Angiography/Arteriography	דרכי אבחון
- Altered level of consciousness - Seizure & Epilepsies, Status Epilepticus - Migraine Headache	הפרעות נוירולוגיות
- פסיק, Transient Ischemic Stroke (TIA) - Stroke (Ischemic, Hemorrhagic)	מחלות כלי הדם המוחיים
- פסיק, Head & Brain Injury - Spinal Cord Injury (SCI) - Increased Intracranial Pressure (ICP)	מצבי טראומה נוירולוגיים
מחלות זיהומיות: - Meningitis - Encephalitis - Creutzfeldt -Jacob Disease - Brain Abscess מחלות אוטואימוניות: - Multiple Sclerosis (MS) - Myasthenia Gravis - Guillain-Barre Syndrome (GBS) הפרעות ניווניות: - Parkinson's Disease - Huntington Disease - Amyotrophic Lateral Sclerosis (ALS) - Muscular Dystrophy	מחלות זיהומיות אוטואימוניות וניווניות של מערכת העצבים
Brain & Spinal Cord Tumors (Primary & Secondary)	גידולי מוח וחוט שדרה
Brain death	מוות מוחי
סכום שעות הוראה: 32	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

- משרד הבריאות (2019). החלטה על הפניית מטופל לבדיקת CT מוח ללא חומר ניגוד במבוגרים עם חבלת ראש או בחשד לאירוח מוחי; חוזר מנהל האחיות, 160/2019.
https://www.health.gov.il/hozer/ND160_2019.pdf
- משרד הבריאות (2021). ביצוע הערכה נוירולוגית באמצעות אומדן National Institute of Health Stroke Scale, במטופל עם חשד או בעת אירוע מוחי כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במחלקה לרפואה דחופה ובמחלקה הנוירולוגית; חוזר מנהל האחיות, 190/2021.
https://www.health.gov.il/hozer/nd190_2021.pdf
- משרד הבריאות (2022). תפקיד האחיות המוסמכות בטיפול במטופל עם חשד לאירוע מוחי חד במערך האשפוז והקהילה; חוזר מנהל האחיות, 191/2022.
<https://www.gov.il/he/pages/nd191-2022>
- משרד הבריאות (2022). החלטה על התחלת הזנה למטופל בהכרה מלאה עם הפרעות בליעה לאחר ביצוע אומדן בליעה ראשוני כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במחלקות שיקום, נירולוגיה וגריאטריה; חוזר מנהל האחיות, 193/2022.
https://www.health.gov.il/hozer/nd193_2022.pdf

הנושא: מחלות מערכת השלד והשרירים

נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת שלד ושרירים
דרכי אבחון	בדיקות מעבדה מאזן אלקטרוליטים (סידן, זרחן), ויטמין D, רמת האנזימים כמדד לפגיעה בשרירי שלד, כולל: Creatine Kinase Alkaline Phosphatase (ALP), Lactate Dehydrogenase (LDH), Aspartate Aminotransferase (AST), Aldolase (ALD) בדיקות אבחון והדמיה: Bone Mineral Density Testing (Dual X-Ray Absorptiometry), Computed Tomography, Magnetic Resonance (Imaging & Arthrography), Doppler Ultrasonography, Bone Scan, Arthroscopy, Bone and Muscle Biopsies
הפרעות במערכת שלד ושרירים	• Common Upper extremity disorders (Bursitis, Dupuytren Contracture, Carpal tunnel syndrome, Ganglion) • Common Lower extremity disorders (Hammer toe, Hallux Valgus, Plantar Fasciitis, Clawfoot) • Osteoarthritis - Total (Joint, Hip, Knee) Arthroplasty and Replacement • Osteoporosis, osteomalacia • Paget disease • Osteomyelitis, Septic Arthritis • Bone Tumors - benign, malignant
טראומה במערכת שלד- שריר	• Contusions, Strains, and Sprains • Joint Dislocations • Injuries to the Tendons, Ligaments, and Menisci • Fractures

○ סיווג שברים ושילבי ריפוי ○ זיהוי ומניעת סיבוכים מוקדמים ומאוחרים ○ הערכת מצב המטופל וגישות טיפול בהתאם לסוג השבר ○ עקרונות הטיפול במטופל עם שבר במקומות וסוגים השונים • Amputation (Elective & Traumatic)	
• Low Back Pain • Degenerative Disk, Herniation of a Cervical Intervertebral & Lumbar Disk	הפרעות בעמוד שדרה
סכום שעות הוראה: 20	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

- משרד הבריאות (2020). החלטה על הפניית מטופל לצילומי רנטגן (צילומי שלד בלבד) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במרפאה אורתופדית בבית חולים; חוזר מנהל האחיות, 165/2020.
https://www.health.gov.il/hozer/ND165_2020.pdf

הנושא: מחלה ממארת (אונקולוגיה)

תכנים	נושאי הקורס
• אפידמיולוגיה • פתופיזיולוגיה של מחלת הסרטן - אטיולוגיה וגורמי סיכון • גילוי מוקדם ומניעה של מחלת הסרטן • אבחון וסיווג גידולים סרטניים (Grading, Ploidy, Staging)	עקרונות בהתפתחות מחלת הסרטן
• סוגי טיפול – עקרונות, סוגים, תופעות לוואי וסיבוכים. • כירורגי (Surgery) • קרינתי (Radiation Therapy) • כימותרפיה (Chemotherapy) • טיפול מכוון לסרטן - Targeted Therapies • אימונותרפיה – Immunotherapy • השתלת מח עצם- Hematopoietic Stem Cell Transplantation יילמד בהמטולוגיה • ניהול הטיפול הסיעודי בחולה האונקולוגי	דרכי הטיפול במחלת הסרטן
• Spinal Cord Compression (SCC) • Hypercalcemia • Superior Vena Cava Syndrome (SVCS) • Tumor Lysis Syndrome (TLS)	מצבי חירום באונקולוגיה
• טיפול פליאטיבי וטיפול בסוף חיים – הגדרות ומודלים • אומדן תסמינים ודרכי טיפול בהם • מתן תמיכה פסיכו-סוציאלית ורוחנית • סוגיות המיוחדות בטיפול בסוף החיים	טיפול תומך Palliative Care
סכום שעות הוראה: 14	

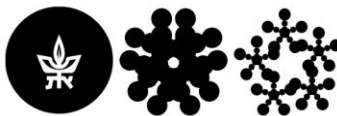

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

- משרד הבריאות (2016). המלצות לתוכנית לאומית לטיפול פליאטיבי ומצבי סוף החיים.
https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/palliativeCare_brochure.pdf
- משרד הבריאות (2018). הנחיות ליישום חוק החולה הנוטה למות: חוזר המנהל הכללי 7/2008.
https://www.health.gov.il/hozer/mk07_2008.pdf
- משרד הבריאות (2022). תחומי עיסוק ופעילות של אחות מוסמכת מרכזת טיפול במתבגרים ובמבוגרים צעירים חולי סרטן בגילאי 15-44 במערך האשפוז; חוזר מנהל האחיות 200/2022.
https://www.health.gov.il/hozer/nd200_2022.pdf
- משרד הבריאות (2024) הפנייה להכנסת צנתר מרכזי במטופל אונקולוגי המתחיל מתן מתמשך של טיפול תרופתי, כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האונקולוגי: חוזר מנהל האחיות 224/2024
<https://www.gov.il/he/pages/nd224-2024>

הנושא: מחלות מערכת הדם והלימפה (המטולוגיה)

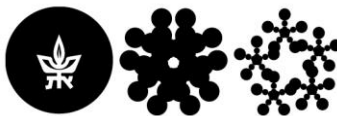
נושאי הקורס	תכנים
מבוא	אנטומיה פיזיולוגיה ואומדן מערכת הדם והלימפה
דרכי אבחון	ספירת דם מלאה, תפקודי קרישה, • Bone Marrow Aspiration and Biopsy
הפרעות המטולוגיות לא ממאירות	• <u>אנמיות Anemia</u> ○ Hypoproliferative Anemias: Iron Deficiency Anemia, Anemias in Renal Disease, Anemia of Inflammation, Aplastic Anemia, Megaloblastic Anemias (Folic Acid Deficiency & Vitamin B₁₂ Deficiency) ○ Hemolytic Anemias: Sickle Cell Disease, Thalassemias, Glucose-6-phosphate dehydrogenase Deficiency, Immune Hemolytic Anemias • Hereditary Hemochromatosis • Polycythemia, Secondary Polycythemia • Neutropenia • Lymphopenia • Bleeding Disorders: Thrombocytopenia, Immune Thrombocytopenic Purpura, Platelet Defects, Inherited Bleeding Disorders (Hemophilia, Von Willebrand Disease) Acquired Bleeding Disorders (Liver Disease, Vitamin K Deficiency, Heparin-Induced Thrombocytopenia) • Disseminated Intravascular Coagulation (DIC) • Secondary Thrombocytosis • Thrombotic Disorders: Hyperhomocysteinemia, Antithrombin Deficiency, Protein C Deficiency, Protein S Deficiency, Activated Protein C Resistance and Factor V Leiden Mutation, Antiphospholipid Antibody Syndrome, Malignancy.

• Leukemia: ○ Acute Myeloid Leukemia ○ Chronic Myeloid Leukemia ○ Chronic Lymphocytic Leukemia • Myelodysplastic Syndromes (MDSS) • Myeloproliferative Neoplasms: Polycythemia Vera, Essential Thrombocythemia, Primary Myelofibrosis • Lymphoma: Hodgkin Lymphoma, Non- Hodgkin Lymphomas • Multiple Myeloma גישות טיפוליות להפרעות המטולוגיות: • Splenectomy • Therapeutic Apheresis • Hematopoietic Stem Cell Transplantation • Therapeutic Phlebotomy	ממאירויות המטולוגיות
סכום שעות הוראה: 14	

הנושא: שינויים מבניים והפרעות בשד

תכנים	נושאי הקורס
בדיקות הדמיה ואבחון: • בדיקת שד עצמית, בדיקת שד פיזיקאלית • Mammography, Ultrasonography, Magnetic Resonance Imaging (MRI) • Types of Breast Biopsy • Markers – BRCA1, BRCA2	דרכי אבחון
• Nipple Discharge • Fissure	הפרעות בפטמה
• Cysts • Fibrocystic breast changes • Fibroadenomas • Atypical Hyperplasia • Lobular Carcinoma in Situ)	מצבים שפירים בשד
טיפול כירורגי • Total Mastectomy • Modified Radical Mastectomy, axillary Lymph Node dissection • Breast-Conserving Surgery • Sentinel Lymph Node Biopsy סוגי טיפול נוספים:	גידולים ממאירים של השד

Adjuvant Therapy (Radiation, Chemotherapy, Hormonal, Targeted Therapies)	
שחזור שד	
סכום שעות הוראה: 6	

חוזרים ונהלים רלוונטיים להוראת הנושא

- משרד הבריאות (2010). התוכנית הלאומית לגילוי מוקדם של סרטן השד. https://www.health.gov.il/NewsAndEvents/SpokemanMessegas/Documents/10022019_1_1.pdf

חלוקת שעות הוראה של סיעוד המבוגר א+ב על פי פנימיות/כירורגיות

פילוח שעות		מספר שעות	נושא
כירורגיות	פנימיות		
הלם וסבב ניתוחי- 22		22	מבוא לסיעוד המבוגר
כלי דם וניתוחי לב- 14	מחלות לב- 30	44	מערכת הלב וכלי דם
חבלות חזה- 10	מחלות נשימתיות- 32	42	מערכת הנשימה
כירורגית מע' עיכול- 44	עיכול פנימי- 6	50	מערכת העיכול
6		6	שינויים מבניים והפרעות בשד
20		20	מערכת השלד והשרירים
נוירוכירורגיה- 12	נוירולוגיה- 20	32	מערכת העצבים
	14	14	מערכת הדם והלימפה
	14	14	מחלה ממארת
אורולוגיה- 18	נפרולוגיה- 14	32	מערכת השתן
	20	20	מערכת הורמונלית
6	6	12	מחלות עור וכוויות
8		8	מחלות עיניים
	12	12	מערכת החיסון
8		8	מחלות אף אוזן וגרון
168	168	336	סך הכול שעות

מספר קורס : 0162.2236
בריאות וחולי המבוגר – קליני א'
לימודים עיוניים: 12 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר א'
תכנית כללית לתואר בוגר במדעי האחות

מתאמות:	
גב' מילה פרדקין, גב' אורלי סטסקוביץ	
גב' מילה פרדקין - RN, MPH	ראשי חטיבה:
ביה"ס האקדמי	
לאחיות ע"ש שיינברון	דוא"ל:
גב' שרון פסקל - RN, MA ביה"ס האקדמי	
לאחיות ע"ש שיינברון	דוא"ל:
גב' אורלי אלישיב - RN, MA	
ביה"ס האקדמי לאחיות	
ע"ש אדית וולפסון	דוא"ל:
גב' הילה קארו ברוך - RN, MA	
ביה"ס האקדמי לאחיות	
ע"ש דינה	דוא"ל:
גב' ניבין מנשאדי - RN, MA	
ביה"ס האקדמי לאחיות	
ע"ש דינה	דוא"ל:
גב' אורלי סטסקוביץ - RN, MA	
ביה"ס האקדמי לאחיות	
הילל יפה	דוא"ל:
מר סימון ניגל - RN, MA	
ביה"ס האקדמי	
לסיעוד, הילל יפה	דוא"ל:
גב' אלה שניידרמן - RN, MA	
ביה"ס האקדמי	
לאחיות ע"ש זיוה טל,	
שיבא	דוא"ל:

Mila.fradkin@gmail.com

Sharonp@tlvmc.gov.il

Orly@wns.gov.il

Hilaka@clalit.org.il

Neveenme@clalit.org.il

Orlys1964@outlook.com

izanaeti@gmail.com

Ella.Shnaiderman@sheba.health.gov.il

גב חני לדרמן RN, MA

ביה"ס האקדמי

לאחיות ע"ש מאיר

דוא"ל:

Hani.laderman@clalit.org.il

org.il

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

ההתנסות הקלינית מאפשרת יישום ידע קליני וחשיבה קריטית בניהול הטיפול בחולים ובני משפחותיהם, במסגרות טיפוליות שונות. במהלך ההתנסות הסטודנטים ירכשו מיומנויות טיפול בסיסיות ומתקדמות בפיקוח מדריך/מדריכה קלינית, זאת בהתבסס על עקרונות סטנדרטים ונהלים, ברמת שליטה המותאמת לכל שלב לימודי.

מטרת הקורס

הסטודנט ינהל טיפול כוללני במטופל אחד במצב שכיח ובלתי מורכב בהתבסס על מיומנויות תקשורת וחשיבה קריטית, תוך שמירה על עקרונות ואחריות מקצועית.

יעדי הקורס:

הסטודנט:

- יאסוף נתונים רלבנטיים באמצעות: התבוננות שיטתית, ראיון מיידע בלתי מובנה ומובנה, בדיקה פיזיקאלית, מידע מרשומות של מטופל בהכרה מלאה, במצב פיסי ונפשי יציב, שנתקבלה הסכמתו לראיון.
- יפרש את נתונים בהשוואה למאפיינים נורמטיביים של המטופל.
- יזהה שינויים במצב בריאותו ובביטויי התנהגות המעידים על מצבו הרגשי של המטופל.
- יסביר את הגורמים הפתופיזיולוגיים לבעיות בריאות שזוהו.
- יסביר את הקשרים בין התהליכים הפתופיזיולוגיים לבין השלכות המצב הבריאותי על המטופל ומשפחתו.
- יקבע אבחנות סיעודיות קיימות וצפויות על פי סדר עדיפויות.
- יציג מטרות להתערבות לטווח קצר.
- יתכנן התערבויות כמענה לאבחנות שזוהו.
- יבצע התערבויות בהתאם לשלב הלימודי בו נמצא.
- יעריך את תוצאות ההתערבות.
- ידריך מטופלים על בסיס עקרונות הדרכת מטופלים.
- ידווח בכתב ובעל פה על פי עקרונות, ונהלי המחלקה.

שיטות הוראה

- התנסות קלינית
- דיונים קליניים וניתוחי מקרה
- פעילויות למידה וסימולציות
- למידה עצמית

דרישות הקורס

- נוכחות **חובה** בכל ימי ההתנסות בהתאם לתכנית הלימודים
- השגת מטרות ההתנסות בהתאם לשלב הלימודים
- חובת הגשה וביצוע מטלה מונחת – תוכנית טיפול (נספח ב')

דרישות קדם

- מעבר כל קורסי שנה א'

מטלה מונחת

- הסטודנט יגיש תכנית טיפול
- המטלה תוערך על פי קריטריונים (נספח ב')
- הציון הניתן על המטלה המונחת מהווה 15% מהציון הסופי של ההתנסות הקלינית.
- לא תתקבלנה עבודות בהגשה חוזרת לאחר תיקון/לשיפור הציון.

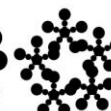
הערכת הקורס

- הרכב ציון ההתנסות הוא: 85% הערכה מסכמת של התנסות קלינית, 15% מטלה מונחת
- ציון עובר בהערכה מסכמת של ההתנסות הקלינית - 70
- ציון עובר סופי משוקלל של ההתנסות – 70
- ציון עובר בסעיפים של התנהגות ובטיחות בהערכה מסכמת
- תלמיד שנכשל בסיעוד המבוגר קליני בסמסטר א', לא יוכל להמשיך ללמוד את הקורס העיוני סיעוד המבוגר בסמסטר ב'.
- תלמיד שנכשל בסיעוד המבוגר קליני בסמסטר א', לא יוכל להמשיך להתנסות הקלינית בסיעוד המבוגר בסמסטר ב'.

ספרות חובה

- תקנות ונהלים של מנהל האחיות, הרלוונטיים להתייחסות ולהוראה במסגרת סיעוד המבוגר www.health.gov.il

- Comerford, K. (2025). *Nursing Drug Handbook* (45th ed.). Wolters Kluwer.
- Hinkle, J.L., & Cheever, K.H. (2021). *Brunner & Suddarth's textbook of medical-surgical nursing* (15th ed). Philadelphia, PA; Lippincott Williams & Wilkins

נספח א': חוזרים ונהלים להתנסות סיעוד המבוגר

מס'	שם החוזר/נוהל	מקור וסימוכין
1	תחומי עיסוק ופעילות של סטודנט לאחיות המועסקים במערך האשפוז והקהילה	חוזר מנהל האחיות מס' 242/2025
2	ניהול הטיפול התרופתי	חוזר מנהל האחיות 239/2025
3	הגישה הטיפולית במטופל מונשם אקוטי וכרוני בכול הגילאים על ידי אחים ואחיות מוסמכים במערך האשפוז והקהילה;	חוזר מנהל האחיות 236/2025
4	ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של האחיות המוסמכות	חוזר מנהל האחיות 234/2025
5	החזרת קנולה לטריכאה כפעולה מצילת חיים למטופל עם פיוס קנה – פעולת סיעוד ברמת אחות מוסמכת-עדכון	חוזר מנהל האחיות מס' 217/2024
6	אומדן מניעה וטיפול בכאב על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז	חוזר מנהל האחיות מס' 155/2019
7	מניעה איתור והתערבות בכף רגל סוכרתית ע"י אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה	חוזר מנהל האחיות מס' 154/2019
8	מניעה וטיפול בפצע לחץ במערך האשפוז והקהילה	חוזר מנהל האחיות מס' 153/2019
9	איתור מסוכנות לנפילות בקרב מטופלים באשפוז ובקהילה	חוזר מנהל האחיות מס' 145/2019
10	החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר באשפוז באמצעות מערכת זרימה נמוכה	חוזר מנהל האחיות מס' 127/2017
11	החלטה על טיפול בחבישות ומשחות בפצעי לחץ מדרגה ראשונה ושנייה	חוזר מנהל האחיות מס' 126/2017
12	מתן תרופות "בנות סיכון"	חוזר מנהל הרפואה 41/2013
13	אמצעי זהירות שגרתיים במוסדות רפואיים	חוזר המנהל הכללי מס' 10/2010
14	היגיינת ידיים במוסדות רפואיים	חוזר מנהל רפואה מס' 24/2009
15	נוהל להגבלה פיזית של מטופלים לצורך מתן טיפול רפואי	חוזר מנהל רפואה מס' 15/2009
16	איתור חולים הזקוקים לעזרה בניידות	חוזר מנהל האחיות 55/2003

*ההנחיות קובצו מאתר האינטרנט של משרד הבריאות: www.health.gov.il

נספח ב': קריטריונים למטלה מונחת בהתנסות קלינית

תכנית טיפול

מטרות

- קבלת החלטות קליניות על בסיס ידע וחשיבה קריטית
- הצגת תכנית טיפול הכוללת: אומדן, קריטריונים להערכה, התערבות והערכת התוצאות למטופל נבחר בפיקוח צוות הדרכה.

הנחיות

- בחר מטופל בשיתוף המדריכה
- תכנית הטיפול תתמקד ביום טיפול אחד במטופל אחד, בו טיפלת במהלך ההתנסות
- שלב האומדן (30 נקודות)

- איסוף נתונים אודות המטופל ממקורות קיימים (ניתן להיעזר בדף תכנון טיפול סיעודי יומי) .
התייחס לסעיפים הבאים: (15 נקודות)

- פרטים סוציו דמוגרפיים
- אשפוז נוכחי – סיבת פנייה לאשפוז ואבחנה רפואית נוכחית
- מחלות רקע, כולל ניתוחים
- רגישות
- טיפול תרופתי שמקבל: קבוע, באשפוז
- ממצאי בדיקות רלוונטיות (מעבדה, הדמיה, אחר)
- מידע נוסף רלוונטי עבור המטופל
- אומדנים רלוונטיים

- נתח את האבחנה הרפואית העיקרית של המטופל בעזרת הספרות המקצועית העדכנית (5 שנים אחרונות, מלפחות שני מקורות). (15 נקודות)

- הסבר בקצרה על אבחנתו הרפואית העיקרית של המטופל ועל הפתופיזיולוגיה
- ערוך השוואה (יש להציג בטבלה) בין המטופל למוצג בספרות ע"פ הפרמטרים הבאים: סימנים ותסמינים של המחלה, סיבוכים עיקריים, דרכי אבחון וטיפול

• שלב האבחון (20 נקודות)

- זהה והגדר את הבעיות הסיעודיות של המטופל, קיימות וצפויות.

• שלב התכנון והיישום (30 נקודות)

- בחר 4 בעיות סיעודיות חשובות ביותר (קיימות ו/או צפויות). נסח את הבעיה הסיעודית כאבחנה סיעודית מלאה לפי PES (Problem, Etiology, Sign/Symptoms)
- לגבי כל אחת מהאבחנות הסיעודיות שנבחרה בסעיף קודם:
- קבע קריטריונים להערכה (מטרות) \ תוצאות רצויות לטווח קצר ו/או ארוך
- תכנן התערבות סיעודית בהתבסס על התוצאות הרצויות שקבעת תוך התחשבות ב:
- סדר ביצוע הפעולות

- תדירות ביצוע ההתערבות הנדרשת
- צרכיו והעדפותיו של המטופל
- עיתוי הביצוע
- האחריות לביצוע (מי יבצע את הפעולה, כולל צוות רב מקצועי)
- הוראות רפואיות ו/או פרוטוקולים מחלקתיים

• **שלב ההערכה (20 נקודות)**

- רשום את התוצאות של ההתערבות בהתאם לקריטריונים להערכה שנקבעו
- קבע באיזו מידה הושגו מטרות ההתערבות (באופן מלא, חלקי, כלל לא)

הנחיות להגשת תכנית הטיפול

- הסטודנט יגיש תכנית הטיפול מודפסת (עד 15 עמודים) במועד שיקבע על ידי המדריכה הקלינית ולפני תום ההתנסות.
- יש להקפיד על כללי כתיבה אקדמית (כולל רשימת מקורות על פי APA).
- תבנית הגשת העבודה הינה על פי דרישות בית הספר.
- לא תתקבלנה עבודות בהגשה חוזרת לאחר תיקון/לשיפור הציון.

* **הגשת תכנית טיפול במהלך ההתנסות, שלא לציון, תהיה לפי שיקולה של המדריכה הקלינית. הסטודנט יקבל משוב מילולי וכתוב.**

מספר קורס : 0162.2237
בריאות וחולי המבוגר – קליני ב'
לימודים עיוניים: 12 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר ב'
תכנית כללית לתואר בוגר במדעי האחיות

מתאמות:	גב' מילה פרדקין, גב' אורלי סטסקוביץ
ראשי חטיבה:	גב' מילה פרדקין - RN, MPH ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש שיינברון
Mila.fradkin@gmail.com	דוא"ל:
Sharonp@tlvmc.gov.il	דוא"ל:
Orly@wns.gov.il	דוא"ל:
Hilaka@clalit.org.il	דוא"ל:
Neveenme@clalit.org.il	דוא"ל:
Orlys1964@outlook.com	דוא"ל:
izanaeti@gmail.com	דוא"ל:
Ella.Shnaiderman@sheba.health.gov.il	דוא"ל:
	גב' חני לדרמן - RN, MA ביה"ס האקדמי לאחיות ע"ש מאיר דוא"ל: Hani.laderman@clalit.org.il

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

ההתנסות הקלינית מאפשרת יישום ידע קליני וחשיבה קריטית בניהול הטיפול בחולים ובני משפחותיהם, במסגרות טיפוליות שונות. במהלך ההתנסות הסטודנטים ירכשו מיומנויות טיפול בסיסיות ומתקדמות בפיקוח מדריך/מדריכה קלינית, זאת בהתבסס על עקרונות סטנדרטים ונהלים, ברמת שליטה המותאמת לכל שלב לימודי.

מטרת הקורס

הסטודנט ינהל טיפול סיעודי כוללני בשני מטופלים ברמת מורכבות קלה או במטופל אחד ברמת מורכבות בינונית על פי התהליך הסיעודי, תוך הפגנת התנהגות אישית ומקצועית, יישום עקרונות בטיחות, פתרון בעיות, שימוש במיומנויות תקשורת וחשיבה קריטית.

יעדי הקורס:

הסטודנט:

- יאסוף נתונים על בסיס קדימויות בהתאם למצב קליני וידע רלבנטי.
- יזהה בעיות סיעודיות קיימות וצפויות לטווח קצר ולטווח ארוך.
- יקבע סדר עדיפויות לבעיות שזוהו אצל כל אחד מהמטופלים וביניהם.
- יציב מטרות מדידות וברורות הישג לבעיות שזוהו.
- יציג תוכנית התערבות ייחודית על פי סדרי עדיפויות וקדימויות בין המטופלים.
- יארגן את הטיפול הסיעודי לשני מטופלים בהתחשב במשאבים הקיימים.
- יבצע התערבויות לשני מטופלים ברמת מורכבות קלה או למטופל אחד בעל מורכבות בינונית בהתאם לשלב הלימודי* בו נמצא.
- ייזום וישתף צוות רב מקצועי בפתרון בעיות המטופלים.
- יעריך את תוצאות ההתערבות.
- ידווח בכתב ובעל פה על פי עקרונות, תקנים ונהלי המחלקה.
- *פעולת חלוקת תרופות תתבצע תמיד בפיקוח מדריך. קליני.ת.

שיטות הוראה

- התנסות קלינית
- דיונים קליניים וניתוחי מקרה
- פעילויות למידה וסימולציות
- למידה עצמית

דרישות הקורס

- נוכחות חובה בכל ימי ההתנסות בהתאם לתכנית הלימודים
- השגת מטרות ההתנסות בהתאם לשלב הלימודים
- חובת הגשה וביצוע מטלה מונחת – דיון קליני (נספח ב')

דרישות קדם

- ציון עובר בכל קורסי שנה א'
- מעבר בהצלחה של קורס סיעוד המבוגר עיוני א' וקורס סיעוד המבוגר קליני א'
- מעבר בהצלחה של סיעוד המבוגר עיוני ב'

מטלה מונחת

- הסטודנט יבצע דיון קליני
- המטלה תוערך על פי קריטריונים (נספח ב')
- הציון הניתן על מטלה מונחת מהווה 15% מהציון הסופי של ההתנסות הקלינית.
- לא תתקבלנה עבודות בהגשה חוזרת לאחר תיקון/לשיפור הציון.

הערכת הקורס

- **הרכב ציון הקורס הוא:** 85% הערכה מסכמת של התנסות קלינית, 15% מטלה מונחת
- ציון עובר בהערכה מסכמת של ההתנסות הקלינית - 70
- ציון עובר סופי משוקלל של ההתנסות – 70
- ציון עובר בסעיפים של התנהגות ובטיחות בהערכה מסכמת
- תלמיד שנכשל בסיעוד המבוגר קליני בסמסטר ב', לא יוכל להמשיך ללמוד את הקורס העיוני סיעוד המבוגר בסמסטר ב'.

ספרות חובה

- תקנות ונהלים של מנהל הסיעוד הרלוונטיים להתייחסות ולהוראה במסגרת סיעוד

המבוגר www.health.gov.il

- Comerford, K. (2025). *Nursing Drug Handbook* (45th ed.). Wolters Kluwer.
- Hinkle, J.L., & Cheever, K.H. (2021). *Brunner & Suddarth's textbook of medical-surgical nursing* (15th ed). Philadelphia, PA; Lippincott Williams & Wilkins

נספח א' : חוזרים ונהלים

מס'	שם החוזר/נוהל	מקור וסימוכין
1	ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק המקצועי של האחות המוסמכת	חוזר מנהל האחות 234/2025
2	החלטה על הוצאת צנרת משלפוחית השתן כפעולת סיעוד לאחיות מוסמכות במחלקות פנימיות במערך האשפוז	חוזר מנהל האחות מס' 210/2023

חוזר מנהל האחיות מס' 209/2023	החלפת צנתר על חיקי (ציסטוסטום) כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במערך האשפוז בקהילה ובמתאר הבית	3
חוזר מנהל האחיות מס' 204/2023	תפקיד האחיות המוסמכות בתגובה אנפילקטית (Anaphylaxis) במערך האשפוז והקהילה-עדכון 2	4
חוזר מנהל האחיות מס' 193/2022	החלטה על התחלת הזנה למטופל בהכרה מלאה עם הפרעות בליעה לאחר ביצוע אומדן בליעה לאחר ביצוע אומדן בליעה ראשוני כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת במחלקות שיקום, נירולוגיה וגריאטריה	5
חוזר מנהל האחיות מס' 192/2022	החלפה או החזרה של צינורית גסטרוסטום (צינורית הזנה) במערך האשפוז והקהילה החוזר מתייחס לצינורית עם בלונית Tube Gastrostomy Balloon	6
חוזר מנהל האחיות מס' 191/2022	תפקיד האחיות המוסמכות בטיפול במטופל עם חשד לאירוע מוחי חד במערך האשפוז והקהילה	7
חוזר מנהל האחיות מס' 11/2021	הנחיות למניעת זיהומים הקשורים בצנתרים בכלי דם לטווח קצר ולטווח ארוך	8
חוזר מנהל האחיות מס' 11/2020	הפעלת בנק הדם ומתן עירויי דם ומרכיביו	9
חוזר מנהל האחיות מס' 151/2019	תהליך העברת משמרת "מקל" - במערך האשפוז והקהילה	10
חוזר מנהל האחיות מס' 118/2016	הבטחת רצף הטיפול הסיעודי בעת השחרור ממוסד רפואי- עדכון חוזר 2016	11
חוזר מנהל האחיות מס' 104/2014	מתן היתר לביצוע פעולות סיעוד ופעולות חריגות המתווספות מעת לעת למסגרת העיסוק של אחיות מוסמכות	12
חוזר מנהל האחיות מס' 03/2014	הסכמה לקבלת דם	13
חוזר מנהל האחיות מס' 94/2012	גבולות השימוש בפרוטוקולים טיפוליים על ידי אחיות מוסמכות	14
חוזר מנהל האחיות מס' 10/2006	מינוי אפוסטרופוס על גופו של אדם ו/או רכושו במסגרת אשפוז ממושך	15

*ההנחיות קובצו מאתר האינטרנט של משרד הבריאות: www.health.gov.il

נספח ב': קריטריונים למטלה מונחת בהתנסות קלינית - דיון קליני

מטרות

- קיום למידה פעילה המשלבת ידע קליני בהתאמה למצבים מייצגים בהתנסות הקלינית, תוך כדי פיתוח מיומנויות של חשיבה קריטית וקבלת החלטות.
- שיתוף קבוצת הלומדים בידע וגישות שונות.

הנחיות וקריטריונים להערכת המטלה

תאריך:

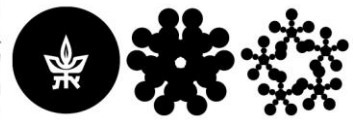
שם סטודנט:

נושא לדיון:

ניקוד	ציון	פרקים	הערות המדריך
		1. מבוא	
5		א. הצגת הנושא ותוכנית הדיון	
		ב. הרציונל לבחירת הנושא	
		2. מהלך הדיון	
20		הצגת המטופל בהתבסס על תוכנית הטיפול (רקע, אומדנים, תרופות באשפוז, בדיקות מעבדה)	
10		הצגת הבעיות הסיעודיות לפי PES (עד 4 בעיות)	
20		השוואת האבחנה העיקרית של מטופל לספרות (אטיולוגיה וגורמי סיכון, ביטויים קליניים, דרכי אבחון, סיבוכים ודרכי טיפול)	
25		הצגת מאמר אקדמי עדכני (5 שנים אחרונות) הרלוונטי למצב המטופל	
		3. סיכום	
5		סיכום תכני הדיון	
		4. ניהול דיון על ידי הסטודנט	
5		הצגה על פי קריטריונים אקדמאים	
5		הפעלת הקבוצה באמצעים מגוונים ומעוררי עניין	
5		בהירות, רצף לוגי	

* משך הצגת הדיון הקליני 30 דקות.

משוב מסכם :

ציון מסכם : _____ שם המעריך: _____

מספר קורס : 0162.2234

מיומנויות תמיכה יעוץ והדרכה ב' 2 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, סמסטר ב', יום ושעה מותאמים לתוכניות בתי הספר

מרכזות:

ד"ר שליש יעל - RN, PHD
ביה"ס האקדמי לאחיות, ע"ש זיוה
טל

yael.shallish@sheba.health.gov.il דוא"ל:

גב' גולדשטיין אנג'ליקה - RN,
MA

ביה"ס האקדמי לאחיות, וולפסון

angela@wns.gov.il דוא"ל:

חיילי ננה - RN, MA, NP
ביה"ס האקדמי לאחיות דינה

Nanah@clalit.org.il דוא"ל:

עקריש אורית - RN, MA
ביה"ס האקדמי לאחיות, פט
מתיוס

Orita@hy.health.gov.il דוא"ל:

סברה אבואלהיגא דקה - RN,
MA

sabradaqa@gmail.com דוא"ל:

רעות שניר - RN.MA
ביה"ס האקדמי לאחיות, שיינברון

reutsnir864@gmail.com דוא"ל:

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

הבסיס להטמעת "גישת המטופל במרכז" מחיבת אימוץ תרבות ארגונית של שיפור היחס למטופל ומשפחתו כדי לשפר את איכות השירות. על מנת להטמיע זאת על האחות להכיר את הגורמים המשפיעים על חווית המטופל במערכת הבריאות כמו: לחץ, אובדן ומצבים המשפיעים על תפקוד המטופל כמו שחיקה ואלימות

מטרות הקורס

מטרת הקורס היא הקניית ידע והבנת גישת ה"מטופל ומשפחתו במרכז" על כלל מרכיביה .

יעדי הקורס

בסיום הקורס הסטודנט:

• יבין תהליכי לחץ אובדן ומוות

○ יפתח מודעות להשפעת מצבי לחץ ומשבר על המטופל, משפחתו וצוות המטפלים

○ יזהה תגובות רגשיות והתנהגותיות למצבי אובדן ומוות והיכרות עם דרכי התמודדות מותאמות.

- יישם תקשורת טיפולית ומסייעת
 - יפתח מיומנויות הקשבה פעילה, אמפטיה ומתן מענה מותאם תרבותית ורגשית
 - ייצר סביבה בטוחה ותומכת לשיח עם מטופלים ומשפחתותיהם במצבים מורכבים.
- יפתח מודעות ומניעת שחיקה בקרב אנשי צוות
 - יזהה סימני שחיקה, יבחן את הגורמים לה ויפתח כלים לשימור חוסן אישי מקצועי בהתאם להנחיות משרד הבריאות.

שיטות הוראה

הוראה פרונטלית וסימולציה

דרישות קדם

- קורס מיומנויות תמיכה, ייעוץ והדרכה בסיעוד א'
- הקורס הנוכחי מלווה את הלימודים בסיעוד המבוגר וההתנסות הקלינית בסיעוד המבוגר ולכן מיועד רק לסטודנטים הלומדים במקביל קורסים אלו.

דרישות הקורס

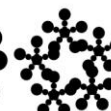
נוכחות חובה בכל השיעורים בהתאם לתקנון התוכנית

הערכת הקורס

- מבחן המהווה 90% -ציון נמוך מ-60 מהווה כישלון בקורס
- תרגיל בנושא הדרכת מטופלים המהווה 10% מהציון - (אי הגשת התרגיל עלולה להוביל לכישלון בקורס)

פירוט המפגשים ותכני הקורס

נושא	תכנים	פרקים בספרות החובה
לחץ	המחלה כאירוע לחץ הערכת התמודדות המטופל ומשפחתו עם מצב זה.	Ch. 42- Stress and coping • Berman, A., Snyder, S., J. & Frandsan, G. (2021).

Ch. 43- Loss, grieving, and death - Berman, A., Snyder, S., J. & Frandsan, G. (2021). D. Meitar, & O. Karnieli-Miller. (2021)	מודלים : קובלר-רוס אנגל	אובדן ומוות
- Ch. 16- Communication, The helping Relationship Therapeutic communication - Berman et al. (2021).	<u>תקשורת טיפולית מסייעת</u> - שיתוף המטופלים בקבלת החלטות, הבטחת רצף טיפול לאורך הזמן וחשיבות התיאום הארגוני לאיכות הטיפול	התערבות
משרד הבריאות (2016). תורת השירות וחווית המטופל במערכת הבריאות בישראל פרקים 4, 5, 6 : חווית המטופל בשירותי הבריאות.	יישום גישת המטופל ומשפחתו במרכז – טכניקות התערבות	
התכנית הלאומית לחיזוק עובדי הבריאות ומניעת שחיקה, משרד הבריאות	השפעת העומסים על המטפל והמטופל " תשישות החמלה "הסיבות וההשלכות על המטפל ו איכות ובטיחות הטיפול	שחיקה
- Berman, A., Snyder, S., J. & Frandsan, G. (2016). Ch 21(20 communication-Incivility, bullying, Workplace violence, Nurse and physician communication. - מניעת אלימות כלפי צוותי רפואה: לומדה: משרד הבריאות	קונפליקטים עם המטופל ומשפחתו, חווית המטפל. חוסר נימוס, העקה, אכזבה אלימה	הפרעה בתקשורת ומניעת אלימות

ספרות חובה

- משרד הבריאות (2016). תורת השירות וחווית המטופל במערכת הבריאות בישראל. סטנדרט למוסדות בריאות - מדריך מקצועי. משרד הבריאות, מנהל איכות, שירות ובטיחות, אגף השירות. נדלה מ:

https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/Quality_National_Prog_Service_Theory.pdf

- משרד הבריאות (עדכון בתאריך 29.1.24). התכנית הלאומית לחיזוק עובדי הבריאות ומניעת שחיקה. נדלה מ:

<https://www.health.gov.il/Subjects/HRinHealthSystem/PreventingBurnoutProgram/Pages/default.aspx>

- משרד הבריאות (עדכון בתאריך 13.11.23)). לומדה למניעת אלימות. נדלה מ:

<https://www.health.gov.il/Services/educ/Pages/violence.aspx>

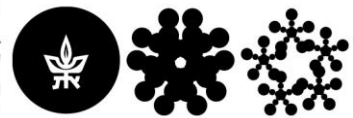
- Berman, A., Snyder, S. J., & Frandsen, G. (2021).. *Kozier & Erb's fundamentals of nursing: Concepts, process, and practice* (11th ed.). Pearson.

ספרות מומלצת:

- Arnold, E. C., & Underman Boggs, K. (2016). *Interpersonal relationships: Professional communication skills for nurses* (7th ed.). Elsevier.

קריטריונים להערכת התרגיל בהדרכת מטופלים

שם הסטודנט:	שם המטופל (ראשי תיבות)	מחלקה:
מדד	ציון	
א. הכרות 15%		
• הצגה עצמית, שם, תפקיד, זיהוי של מטופל		
• הצגת מטרה, יצירת חוזה הטיפול, קבלת הסכמת המטופל		
• מהם צרכי הלמידה של המטופל		
ב. גוף ההדרכה 30%		
• אופן ההדרכה: אפקטיבי affective, קוגניטיבי, פסיכומטורי		
• ההדרכה נעשתה על פי תכנים שתוכננו מראש		
• מהלך ההדרכה- לוודא הבנת המטופל		
• שימוש באמצעי עזר על פי צורך		
• הקשבה פעילה: ביטויים מילוליים ובלתי (תנוחת גוף, קשר עין, המהום, הנהון, מגע, שתיקה)		
▪ שימוש במיומנויות: הצטרפות, הבהרה, שיקוף (תוכן, רגש), אמפטיה, מיקוד		
▪ מאפשר למודרך לשאול שאלות		
▪ מחסומי תקשורת- זיהוי והתייחסות		
▪ (שפה, פערי תרבות, מגבלה חושית, שיפוטיות, רעש)		
ג. הערכת הדרכה 25%		
• מתן רמזים לקראת סיום סיכום ופרידה, עמידה בזמן שהוקצה, השארת מקום לשאלות		
• בדיקת עמידה ביעדי ההדרכה שנקבעו מראש		
ד. רפלקציה 30%		
מידת השיתוף וההתבוננות עצמית		

	ציון סופי
--	------------------

משוב מסכם :

חתימת המדריך :

תדריכים למסלול 'פסגה'

מספר קורס : 0162.8321

סיעוד במצבים דחופים, טראומה, בשעת חירום ובמצבי אסון - עיוני

שיעור, 3.5 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, שנה ב'

מתאמת: איציק פיימן

ראשי חטיבה:

Efrat.yallew@sheba.health.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות, זיוה טל	RN, SNP, MHA	אפרת ווסיהון- יאלו
kerenhon@clalit.org.il	ביה"ס האקדמי לאחיות, דינה	RN, MEM	קרן הוניג שיליאן
Yizhaqm@tlvmc.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות, שיינברון	RN, EMT-P, MHA	יצחק מימראן
itzhak@wns.gov.il	ביה"ס האקדמי לאחיות ואחים, וולפסון	RN, MHA	איציק פיימן
Yinnush@gmail.com	ביה"ס האקדמי לאחיות, פט מתיוס	RN, MA	אינה יבדייב
Yaara.eilon@gmail.com	ביה"ס האקדמי לאחיות, מאיר	RN, MA	יערה ארוך אילון

שעות קבלה: בתאום מראש

רציונל

אחיות ואחים באשפוז ובקהילה נדרשים לידע ומיומנויות ייחודיות בכדי לתת מענה הולם ומקצועי במצבים דחופים וטראומה בשגרה ובחירום. המטרה העיקרית של מתן טיפול במצבים אלו הינה הצלת חיים ומניעת נכות. לצורך כך פותחו תורות ופרוטוקולים טיפוליים המאפשרים מתן טיפול מהיר וממוקד במצבים קליניים שונים.

הקורס יעסוק בהקניית ידע עיוני ומיומנויות במתן טיפול ראשוני מציל חיים, במצבים דחופים וטראומה. הלמידה תתמקד בתפקיד האחיות בטיפול בפצוע הבודד במלר"ד, על פי תורת ה- ATLS (Advanced Trauma Life Support) בשגרה, באירוע רב-נפגעים (אר"ן), באירוע טוקסיקולוגי המוני

(אט"ה), אטומי, ביולוגי, כימי (אב"כ) ובמצבי אסון שונים. כמו כן, תכני הקורס יכללו פיתוח מיומנות לחשיבה קריטית וקביעת קדימויות בטיפול על פי עקרונות הטריאז'.

מטרות הקורס

- לחשוף את הסטודנט למתן טיפול ראשוני הנדרש להצלת חיים ומניעת נכות במצבים דחופים ובפצועי טראומה

יעדים

- לפתח מיומנות של חשיבה קריטית במצבים דחופים ובחירום
- לפתח מיומנויות של אומדנים דחופים וממוקדים המסייעים בזיהוי מצבים מסכני חיים
- לקבוע התערבות טיפולית וקדימויות טיפול על פי עקרונות הטריאז'
- להקנות ידע על טיפול בנפגעים ומשפחותיהם באירוע רב-נפגעים (אר"ן) ובמצבי אסון
- להכיר את המערך הטיפולי במצבי חירום בשגרה, באר"ן ובאסון

שיטות הוראה

הרצאות, הצגת תרחישים מתגלגלים ודיונים, יום עיון ולמידה עצמית

דרישות הקורס

- הנוכחות חובה בשיעורים בהתאם לתקנון האוניברסיטה
- השתתפות פעילה בשיעורים, תרגול ובדיונים

דרישות קדם

- סיום קורס עזרה ראשונה והחייאה בסיסית (BLS)
- סיום לימודים עיוניים וקליניים בחטיבת סיעוד המבוגר

הערכת הקורס

בחינה מסכמת בכתב. ציון עובר -60

נושאי הקורס

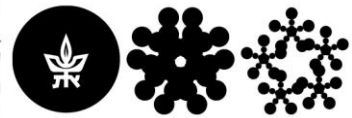
שעות הוראה אקדמיות	תכנים	נושא
2	עקרונות טריאז' כשיטה לקביעת סדר קדימויות בטיפול • Canadian Triage and Acuity Scale (CTAS) • Australasian Triage Scale (ATS) • Emergency Severity Index (ESI) האתגרים בתהליך טריאז' בעבודת האחות במלר"ד	עקרונות טריאז'

במצבי חירום בטרומה		
4	עקרונות טיפול בפצוע טראומה על פי תורת ה- ATLS Advanced Trauma Life Support • מנגנוני פגיעה • "שעת הזהב" • מודל גלי התמותה • הגישה לנפגע טראומה במלר"ד • סבב ראשוני • סבב שניוני • עבודת צוות טראומה	מבוא לטרומה
2	• מצבים חירום בנתיב אוויר: • אומדן וניהול נתיב אוויר בפצועי טראומה ובמטופלים שאינם פצועי טראומה	שלב ה-A: ניהול נתיב אוויר
4	• אומדן נשימה ובית חזה • זיהוי וטיפול בפגיעות חזה חודרות וקהות • פגיעות מסכנות חיים שמחייבות אבחון -בסקר הראשוני: ○ Airway obstruction ○ Tension pneumothorax ○ Massive hemothorax ○ Open pneumothorax ○ Tracheal/ Bronchial Tree Injuries ○ Cardiac tamponade ○ Cardiogenic Shock, Obstructive shock • פגיעות מסכנות חיים נוספות - בסקר השניוני: ○ Simple Pneumothorax ○ Flail chest ○ Pulmonary contusion ○ Blunt cardiac injury ○ Traumatic aortic disruption ○ Traumatic diaphragmatic injury ○ Blunt esophageal rupture	שלב ה-B: נשימה-פגיעות חזה
4	אומדן, שיטות אבחון וטיפול ב: • חבלות בטן קהות וחדות • פגיעות אגן • זיהוי וטיפול במצבי הלם: Hemorrhagic Shock • פגיעות שריר שלד • תסמונת המדור - Compartment Syndrome • פגיעות מעיכה והדף - Crush Syndrome • Traumatic rhabdomyolysis • Hypovolemic Shock	שלב ה-C: פגיעות בטן, אגן פגיעות שרירים ושלד

2	● אומדן נוירולוגי: מצב הכרה, אישונים, אומדן תחושת ומוטורי ● זיהוי וטיפול במצבים מסכני חיים: ○ פגיעות ראש: עלייה בלחץ התוך-גולגולתי, בצקת מוחית, שברים בגולגולת, שבר בבסיס הגולגולת, זעזוע מוח ודימומים תוך-גולגולתיים ○ פגיעות עמוד שדרה ○ הלם - Neurogenic & Spinal shock	שלב ה-D: חבלות ראש ועמוד שדרה
2	הגישה לפצוע כוויות בשלב החריף ● הערכה וטיפול בסוגי כוויה שונים: תרמית, כימיות, חשמל ● שאיפת עשן ● הרעלת פחמן חד חמצני (CO) ● הרעלות ציאניד ● טיפול בתא לחץ	כוויות ושאפת עשן
2	עקרונות ודגשים בגישה הטיפולית בפצועי טראומה באוכלוסיות: ● נשים הרות ● ילדים ● קשישים	טראומה באוכלוסיות מיוחדות
מצבים דחופים שלא על רקע טראומה		
2	● קוצר נשימה - אבחנה מبدלת ● מצבים שכיחים הגורמים לאי ספיקה נשימתית ● התלקחות של COPD, Asthma ● שימוש קליני בגזים בדם - Acid base balance ● עקרונות מתן חמצן ואינהלציה ● NIPPV - עקרונות הנשמה לא פולשנית במצב אקוטי ● הטיפול התרופתי במצבים אלה	מצבים דחופים במערכת הנשימה
4	● הגישה למטופל עם כאבים בחזה ואבחנה מبدלת ● Acute coronary syndrome (ACS) ● Myocardial Infarction (MI) ● Acute heart failure (AHF) ● הגישה הטיפולית בבצקת ריאות סוערת ● הגישה למטופל עם הפרעות קצב הלב ○ הפרעות קצב מהירות ○ הפרעות קצב איטיות ● הגישה למטופל בדום לב ● הטיפול התרופתי במצבים אלה	מצבים דחופים במערכת הלב וכלי הדם

2	• אבחנה מבדלת של הפרעות נוירולוגיות חריפות • הגישות למטופל עם חשד או בעת אבחנה: ○ שבץ מוחי חד ○ מחלת פרכוס • הטיפול התרופתי במצבים אלה	מצבים דחופים במערכת העצבים
2	• כאב בטן - אבחנה מבדלת • הגישה לבטן חריפה - Peritonitis • מצבי חירום כירורגיים שכיחים: ○ חסימת מעי ○ דימום מדרכי העיכול	מצבי חירום במערכת העיכול
2	• Sepsis & Septic shock • Hypoglycemia • DKA and HHNS	מצבי חירום מטבוליים ואנדוקריניים
4	• הגישה למטופל בחשד להרעלת תרופות וחומרים • הגישה הטיפולית בתגובה אנפילקטית (Anaphylactic Shock) • הרעלת מזון (Botulism) • הרעלת חומרים קורוזיביים (חומצה/בסיס) • הרעלת תרופות: אקמול, אופיאטים, בנזודיאזפינים, חוסמי בטא וחוסמי תעלות סידן • שימוש לרעה בתרופות, סמים ואלכוהול • הרעלת אלכוהול חריפה - Delirium tremens	הרעלות תרופות, חומרים ותגובה אלרגית
2	• נשיכות אדם, כלב ומחלת הכלבת • עקיצות חרקים וזוחלים - דבורה, דבור, עקרב ועכביש • הכשת נחש	פגיעות בעלי חיים
2	• פגיעות חום, פגיעות קור • טביעה וכמעט טביעה • פגיעות צלילה, מחלת דה קומפרסיה (חומר להעשרה)	פגיעות סביבה ואקלים
לימוד עצמי	• על פי רשימה ביבליוגרפית	חוזרים, נהלים ומדדי איכות
42		סה"כ

ספרות חובה:

American College of Surgeons, Committee on Trauma (2025). *ATLS- Advanced Trauma Life Support: Student course manual* (11th ed.). American College of Surgeons.

American Heart Association (2020). *CPR & first aid algorithms*. American Heart Association.

Hinkle, J. L., Cheever, K. H., & Overbaugh, K. J. (2022). *Brunner & Suddarth's textbook of medical-surgical nursing*. 15th edition. Wolters Kluwer Health.

Lippincott Williams & Wilkins. (2024). *Nursing 2025-2026 Drug Handbook*. 45th edition. Wolters Kluwer

תקנות, חוזרים, מדדי איכות ותוכניות לאומיות של משרד הבריאות (תיעוד לפי תחומי הלימוד):

משרד הבריאות. (2025) חוזר מנהל הסיעוד - 234/2025 - ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק של האחים והאחיות המוסמכים

<https://www.gov.il/he/pages/nd-234-2025>

הגישה לפצועי טראומה

משרד הבריאות. (2011) חוזר המנהל הכללי - 27/2011 - הפנית מטופל לצילומי חזה ושלד במחלקות לרפואה דחופה, יחידות טראומה, טיפול נמרץ לסוגיו ומרפאות לרפואה דחופה בקהילה. הגנת המטופל מקרינה מייננת בחשיפה רפואית.

https://www.health.gov.il/hozer/mk27_2011.pdf

משרד הבריאות. (2023) התוכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013-2024. שברים בצוואר הירך - מנותחים תוך 48 שעות.

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

עקרונות טריאז' במלר"ד

משרד הבריאות. (2015) חוזר מנהל הרפואה - 2/2015 - מיון ראשוני במחלקות לרפואה דחופה-טריאז'.

https://www.health.gov.il/hozer/mr02_2015.pdf

משרד הבריאות. (2023) התכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013-2024. זמן מהגעה למלר"ד ועד לביצוע טריאז' קליני.

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

מצבים דחופים במערכת הנשימה

משרד הבריאות. (2017) חוזר מנהל הסיעוד - 131/2017 - החלטה על מתן חמצן והפסקתו למטופל מבוגר באשפוז באמצעות מערכות זרימה נמוכה.

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd127-2017/he/files_circulars_nd_ND127_2017.pdf

משרד הבריאות. (2023) חוזר מנהל הסיעוד - 204/2023 - תפקיד האחיות המוסמכות בתגובה אנפילקטית (Anaphylaxis) במערכת האשפוז והקהילה - עדכון 2

https://www.health.gov.il/hozer/nd204_2023.pdf

מצבים דחופים במערכת הלב וכלי הדם

משרד הבריאות. (2001) חוזר מנהל הסיעוד - 43/2001 - דפיברילציה באמצעות מכשיר חצי אוטומטי.

<https://www.gov.il/he/pages/nd43-01>

משרד הבריאות. (2005) חוזר מנהל הסיעוד - 60/2005 - ריענון ידע בנושא החיאה (CPR).

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd60-2005/he/files_circulars_nd_ND60_2005.pdf

משרד הבריאות. (2023) התוכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013-2024. ביצוע PCI תוך 90 דקות, מההגעה לבית חולים במטופל עם STEMI.

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

מצבים דחופים במערכת העצבים

משרד הבריאות. (2021) חוזר מנהל הסיעוד - 190/2021 - ביצוע הערכה נוירולוגית באמצעות אומדן NIHSS Stroke Scale National Institute of Health) במטופל עם חשד או בעת אירוע מוחי.

https://www.health.gov.il/hozer/nd190_2021.pdf

תפקיד האחיות המוסמכות בטיפול במטופל - 191/2022 - הסיעוד מנהל חוזר הבריאות. (2022) משרד עם חשד לאירוע מוחי חד במערכת האשפוז והקהילה.

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd191-2022/he/files_circulars_nd_nd191_2022.pdf

משרד הבריאות. (2023) התוכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013-2024. זמן חיוני מהכניסה לבית חולים ועד לביצוע MRI/CT ראש בחולים עם אירוע חד במוח.

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

משרד הבריאות. (2023) התוכנית הלאומית למדד איכות בבתי חולים כלליים: מדדי איכות לשנים 2013-2024. מתן טיפול טרומבוליטי תוך ורידי (IV rt-PA) ו/או ביצוע צנתור מוחי לאחר שבץ מוח איסכמי חד.

https://www.gov.il/BlobFolder/reports/quality-national-prog/he/files_publications_units_quality_assurance_division_Quality_National_Prog.pdf

מצבים דחופים אנדוקריניים ומטבוליים

משרד הבריאות. (2017) חוזר מנהל הסיעוד - 121/2017 - החלטה על הזרקת גלוקגון לחולה סוכרת בהיפוגליקמיה חמורה ומסכנת חיים.

https://www.health.gov.il/hozer/ND121_2017.pdf

פגיעות בעלי חיים

משרד הבריאות. (2021) חוזר ראש שירותי בריאות הציבור - 02/2021 - ההנחיות למניעת הכלבת באדם.

<https://www.gov.il/he/pages/bz02-2021>

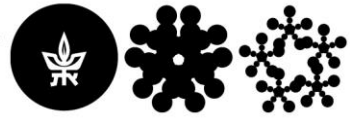
מצבי חירום, אסון ואירוע רב נפגעים

משרד הבריאות. (2001) חוזר מנהל הסיעוד - 43/2001 - הזרקה ישירה של תרופות לווריד באירוע ביולוגי- כימי, חומרי לחימה כימיים.

https://www.gov.il/BlobFolder/policy/nd43-01/he/files_circulars_nd_ND43_01.pdf

משרד הבריאות. (2015) חוזר שירותי בריאות הציבור - 6/2015 - מניעת הדבקה בדלקת נגיפית מסוג C IB - לאחר חשיפה לדם ו/או לנוזלי גוף אחרים.

<https://www.gov.il/he/pages/bz06-2015>

סיעוד בשעת חירום ומצבי אסון

רציונל

הקורס יעסוק בהקניית ידע בסיסי בתחום מתארי החירום השונים אליהם ערוכה ונערכת מדינת ישראל, בהתייחס לעקרונות מתן המענה במערכת הבריאות לטיפול בנפגעים, בבתי החולים ובקהילה, באירוע רב-נפגעים (אר"ן), באירוע טוקסיקולוגיה המוני (אט"ה) ובמצבי אסון שונים, תוך מתן דגשים ייחודיים לתפקיד האחות וסמכויותיה המשתנות במתארי החירום השונים.

מטרות

- להקנות ידע בסיסי בתחום
בסיום הלימודים העיוניים הסטודנט יכיר את:
1. סוגי אר"ן- קונבנציונליים ובלתי קונבנציונליים
 2. מתארי החירום והאיומים האפשריים על מדינת ישראל (תרחישי ייחוס)
 3. מבנה מערכת הבריאות בחירום ובאסון
 4. גופי החירום השונים והממשק ביניהם באירועי חירום ואסון
 5. עקרונות העבודה של הצוותים הרפואיים במצבי חירום ואסון
 6. הסמכויות של אחות במצבי חירום ואסון

שיטות הוראה

יום עיון - יתקיים באוניברסיטה- המועד יפורסם במהלך סמסטר א'

דרישות

- נוכחות חובה
- השתתפות פעילה

דרישות קדם

- סיום קורס עזרה ראשונה והחייאה בסיסית (BLS)
- סיום לימודים עיוניים וקליניים בחטיבת סיעוד המבוגר

הערכת הקורס

- בחינה מסכמת בכתב 100% (ציון עובר 60)
- החומר בקורס זה יבחן כחלק מהמבחן המסכם בסיעוד במצבים דחופים, טראומה, מצבי חירום ואסון

תכני הקורס

שעות הוראה אקדמיות	תכנים	נושא:
2	היערכות מערכת הבריאות בחירום, גופים מרכזיים (מד"א, כב"א, פקע"ר וכו') והממשק ביניהם עקרונות מענה, כלליים וגישת ה- All Hazard Approach	מבוא לשעת חירום
2	היערכות מערכת הבריאות לאירוע רב נפגעים (אר"ן), קונבנציונלי בדגש על המלר"ד והצוות הסיעודי, אתרים ותפקידים	אירוע רב נפגעים קונבנציונלי
2	היערכות מערכת הבריאות למתארים בלתי קונבנציונליים (חל"ך, אט"ה, קרינה, אבח"ר)	אירוע רב נפגעים בלתי קונבנציונלי
1	היערכות ספציפית של מערכת הבריאות לתרחישי ייחוס שכיחים- רעידת אדמה, איום צבאי ואיום על העורף	תרחישי ייחוס שכיחים
למידה עצמית	הסמכויות של האחיות במתארי החירום השונים	סמכויות האחיות בחירום
7		סה"כ

ספרות חובה

American College of Surgeons, Committee on Trauma (2025). *ATLS- Advanced Trauma Life Support: Student course manual* (11th ed.). American College of Surgeons.

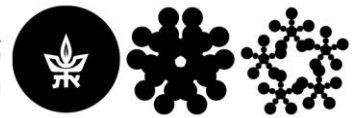
Hinkle, J. L., Cheever, K. H., & Overbaugh, K. J. (2022). *Brunner & Suddarth's textbook of medical-surgical nursing*. 15th edition. Wolters Kluwer Health.

Lippincott Williams & Wilkins. (2024). *Nursing 2025-2026 Drug Handbook*. 45th edition. Wolters Kluwer

הנחיות ונהלים של האגף לשעת חירום, משרד הבריאות ופיקוד העורף: משרד הבריאות, האגף לשעת חירום, תורת אירוע רב נפגעים (אר"ן) קונבנציונלי, 2016

משרד הבריאות. (2025) חוזר מנהל הסיעוד - 234/2025 - ריכוז הפעולות שנוספו מעת לעת לליבת העיסוק של האחים והאחיות המוסמכים

<https://www.gov.il/he/pages/nd-234-2025>

- נוהל הפעלת מרכז רפואי בחירום (מצב הסלמה/מלחמה), 2020.
- עקרונות הטיפול הרפואי בעת רעידת אדמה, 2016.
- תו"ל רעידת אדמה: מענה בתי חולים, יולי 2016.
- נוהל אירוע רב נפגעים ילדים, 2015.
- היערכות לאירוע רדיולוגי, 2006.
- התמודדות עם אירוע ביולוגי חריג, 2011.
- המענה לאירוע טוקסיקולוגיה, 2019.
- הנחיות לטיפול בנפגעי חל"ך בבתי החולים, 2013.

מספר קורס : 0162.8323

מנהיגות במערך האחים והאחיות בצה"ל

2 ש"ס

מועד הקורס: תשפ"ו, שנה ב' סמסטר ב', 3 ימים מרוכזים לאורך הסמסטר, בין השעות: 09:00-17:00, תוכנית "פסגה".

מייל nurse.atuda@gmail.com

מרכז הקורס: סרן ניר רויטמן RN BA

שעות קבלה: בתיאום מראש

רציונל

בשנים האחרונות משתלבים אחים ואחיות בתפקידי שטח, פיקוד ומטה בכירים במערך הצבאי, ונדרשים להוביל, לנהל ולפקד בתנאים מורכבים: בשטח המבצעי, בניהול משאבי אנוש, ובהובלת שינויים ארגוניים. מעבר לתפקידים הטיפולי, הם אחראים לפיקוד ולהובלת הצוות הרפואי הכולל חובשים, אחים ואחיות ורופאים, הן במרפאה והן בשטח. האחים והאחיות מהווים סמכות פיקודית וניהולית, מגשרים בין הפיקוד הבכיר לפקודים בעת קונפליקטים, משמשים מקור ידע מקצועי, ומקבלים החלטות בשגרה ובחירום. מיומנויות אלו חיוניות לקידום, שיפור ושינוי איכות הטיפול וכן תהליכים ארגוניים בחיל הרפואה.

מטרות הקורס

1. להקנות ידע בתאוריות מנהיגות מגוונות
2. לתאר את אתגרי הפיקוד והניהול של אח/ות צבאית בשגרה ובחירום
3. להעניק כלים ומיומנויות להעצמת האח/ות הצבאית כמנהיג/ה על פי תאוריות מקובלות מעולם הניהול והמנהיגות
4. לתאר תהליכי קבלת ההחלטות של מפקדים במערך האחיות בצה"ל

יעדי הקורס

1. הכרת תאוריות בתחום ניהול ומנהיגות
2. הבנת תהליכי קבלת החלטות של מפקדים בסיעוד בצה"ל
3. הכרת גישות ניהול ומנהיגות של מפקדים בסיעוד בצה"ל
4. הכרת תהליכי ניהול סיכונים במסגרת הצבאית בחיל הרפואה

שיטות הוראה

הרצאות, סדנא, תחקיר תיאורי מקרה, דיונים.

דרישות הקורס

נוכחות חובה בכל השיעורים, בהתאם לתקנון האוניברסיטה.

הערכת הקורס

מטלה מסכמת להגשה (הנחיות מפורטות בהמשך)-

ציון עובר- 60

במקרה כשלון במטלה תדרש הגשת מטלה חוזרת.

פירוט המפגשים ותכני הקורס

נושא	תכנים ודרכי הוראה
מבוא למנהיגות צבאית	סוגי מנהיגות, מודלים ותיאוריות, מנהיגות צבאית, מנהיגות במקצועות הרפואה והסיעוד בצה"ל, מנהיגות בעיני קצין רפואה ראשי
אח/ות מפקד/ת	ניהול ופיקוד על מרפאה צבאית, הרחבת הסמכויות ותחומי האחריות. האח/ות הצבאית במספר כובעים-מנהל/ת ומפקד/ת יחידה בשגרה
מסלול האח/ות הצבאית	שינויים ומגמות והשפעתם על מיצוב כמפקדים ומטפלים
"האח/ות 360"	תפקיד האח/ות מנקודות מבט שונות
הנעה והובלת צוות	תאוריות בנושא מוטיבציה ועובדת צוות מקורות ההנעה האישיים להובלת צוות כלים פיקודיים וניהול זמן, טיפול בהתנגדויות מצד פקודים
מיצוי מנהיגות בניהול סיכונים	תפקיד האח/ות כמנהל/ת סיכונים, התמודדות ניהולית נכונה עם טעויות ברפואה הצבאית
אתגרי המנהיגות	פאנל אחים ואחיות גדודיים בנושא אתגרי המנהיגות של האח/ות בשגרה ובחירום בגדוד תפיסת האח/ות הגדודית בשגרה ובחירום
סימולציות במנהיגות בעולם הבריאות והרפואה	סיפורי מקרה ניתוח מיקרים ואתגרים בהם הפגינו אחים ואחיות פיקוד ומנהיגות בתפקידם

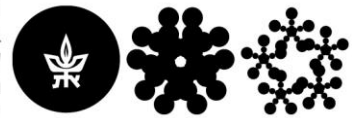

ספרות חובה

- אילון גיורא. ניהול ופיתוח עבודת צוות סינרגטית. משאבי אנוש. 1989.
- גונן, י., זכאי, א. (1999). מנהיגות ופיתוח מנהיגות: מהלכה למעשה. משרד הביטחון-ההוצאה לאור, צה"ל- חיל החינוך והנוער, בית הספר לפיתוח המנהיגות. עמ' 92-65, 163-198, פדן, כ. (2009). מנהיגות- מתכונה של פרטים לתכונה ארגונית. ביסל"מ.
- Elliott, B., Chargualaf, K. A., & Patterson, B. (2024). Influencing leadership in nursing education and practice: A qualitative study of military nurse officers. *Nursing Outlook*, 72(4), 102192.
- Espinosa, M. M. D. (2014). Experiences of Military Nurse Manager: Implication to Clinical Leadership. In *2014 International Conference on Management Science and Management Innovation (MSMI 2014)*. Atlantis Press.
- Hacinas, J. D. (2012). The Elements to Succeed as a Military Nurse Leader. *Nurse Leader*, 10(4), 48-49.

ספרות מומלצת:

- גונן, י., זכאי, א. (1999). מנהיגות ופיתוח מנהיגות: מהלכה למעשה. משרד הביטחון-ההוצאה לאור, צה"ל- חיל החינוך והנוער, בית הספר לפיתוח המנהיגות. עמ' 228-199.
- שגב, ר. (2021). מדים כפולים: ההיסטוריה של הסיעוד בצה"ל בשנים 1948-1983. מודן ומשרד הביטחון, 240 ע"מ.
- Brady Germain, P.A.M.E.L.A., & Cummings, G. G. (2010). The influence of nursing leadership on nurse performance: a systematic literature review. *Journal of Nursing Management*, 18(4), 425-439.

Ellis R., J. & Hartley C.L. (2009). Managing and Coordinating Nursing Care. Lippincott Williams & Wilkins, Unit 1 Chapters.1(pp 3-42), 2(pp 43-79), 4(pp 124-154), Unit 3, Chapters 12(pp424- 458), 13(pp 459-511).

Stanley, D., & Sherratt, A. (2010). Lamp light on leadership: clinical leadership and Florence Nightingale. *Journal of Nursing Management*, 18(2), 115-121.

Segev, R. (2019). From civilian service to military service: what led policy-makers to remove nursing care from field units of the Israeli defense force (IDF) and return it later?. *Israel Journal of Health Policy Research*, 9(1), 1.

Warren, O. J., & Carnall, R. (2011). Medical leadership: why it's important, what is required, and how we develop it. *Postgraduate medical journal*, 87(1023), 27-32.

הגשת עבודה מסכמת, כללי-

1. העבודה מחולקת ל-3 חלקים.
2. החלק הראשון מהווה 40% מהציון הכללי, יוגש בזוגות.
3. החלק השני מהווה 40% מהציון הכללי, יוגש בזוגות.
4. החלק השלישי רפלקציה יוגש על ידי כל אחד מהסטודנטים באופן פרטני, כחלק מהעבודה הכוללת.
- חלק זה מהווה 20% מהציון הכללי.
5. יש להגיש את העבודות עד התאריך אשר נקבע מראש ע"י רכז הקורס.
- על כל יום עיכוב בהגשת העבודה שלא אושר מראש יורדו 5 נקודות מהציון הסופי.
6. חלק א' עד שני עמודים, פונט 12 DAVID רווח 1.5.
7. חלק ב' עד שלושה עמודים, פונט 12 DAVID רווח 1.5.
8. חלק ג' (רפלקציה) כל תלמיד יגיש בנפרד עד עמוד, פונט 12 DAVID רווח 1.5.

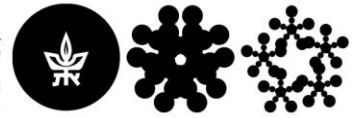
9. המטלה הינה מטלת חובה ואי הגשת המטלה במועד שנקבע תשלול מהסטודנט את זכאותו לציון בקורס ומעבר לשנה ג'.

משימת אבחון אתגרי מנהיגות – קורס "מנהיגות בסיעוד צבאי" – חלק 1 (ראיון)

חלק 1 – ראיון:

1. חלק זה יוגש בזוגות – עליכם לאשר את שמות הסטודנטים בקבוצה על-ידי מרכז הקורס טרם התחלת העבודה.
2. כל זוג סטודנטים יקבל שם ופרטי התקשרות של אח/ות בשירות סדיר/קבע בצה"ל.
3. עליכם לקבוע עם האח/ות מועד לראיון: ניתן לבצע ראיון בזום.
4. מהראיון עליכם לכתוב דיווח המתבסס על השאלות הבאות:
 - א. פרטי המראיינים.
 - ב. פרטי המרואיינים: פרטים אישיים, תפקידים שביצעו בצבא.
 - ג. עבור התפקיד הראשון: שם היחידה, מיקום גאוגרפי, משך זמן, על איזה צוות פיקדו, מאפייני המסגרת והפקודים...
 - ד. תהליך הכניסה לתפקיד הראשון, "באיזה שלב הרגשת שאת/ה נמצא בתפקיד המיועד/מתאים לך?"
 - ה. תיאור סדר-יום טיפוס בתפקיד הראשון.
 - ו. אתגרים בתפקיד האחות בעיניהם/ן – פיקודי, ניהולי, מקצועי – דילמות – בקשו פירוט אודות טיב הדילמות, עם מי מתייעצים ומתי, וכו'.
 - ז. איזה מידע היה חסר טרם הכניסה לתפקיד?
 - ח. בדיעבד, האם היית עושה משהו בצורה שונה? אם כן – בקשו פירוט.
 - ט. תיאור הצלחות פיקודיות של המרואיין/ת.
 - י. לקחים ותובנות כאח/ות ומפקד/ת.

משימת אבחון אתגרי מנהיגות – קורס "מנהיגות בסיעוד צבאי" – חלק 2,3

חלק 2 – ניתוח תאורטי:

1. חלק זה יוגש בזוגות, באותן קבוצות שבהן ביצעתם את חלק 1 (הראיון).
2. הניתוח התאורטי יתבסס על היכרותכם עם האח/ות שראיינתם בחלק 1 של העבודה, או על אח/ות אחר/ת שנחשפתם לפועלם במהלך הלימודים בקורס.
3. עליכם לנתח את דמות האח/ות שבחרתם על בסיס תאוריות המנהיגות שנלמדו במהלך הקורס. ניתן להעזר גם בתאוריות מנהיגות אחרות ובסילבוס הקורס.
4. שאלות עזר:
 - א. תיאור הדמות – תפקידה, פועלה, סיפורים מרכזיים אליהם נחשפתם.
 - ב. מה בדמות הופך אותה למפקד/ת בעיניכם?
 - ג. מה למדתם מהדמות על פיקוד ומנהיגות?
 - ד. בחרו תאוריה אחת וענו על השאלות הבאות:
 - (1) מהן מקורות ההנעה בהן משתמשת הדמות לפי התאוריה?
 - (2) אילו קשרים הדמות יצרה עם סביבת הפעולה שלה (מפקד/ת, פקודים, עמיתים...).
 - (3) תארו דילמות פיקודיות משמעותיות איתן התמודדה הדמות.
 - (4) האם לדעתכם/היו אפשרויות אחרות להנעת פקודים/עמיתים בדילמות שתיארתם/בסעיף 3) לעיל?

חלק 3 – רפלקציה:

1. חלק זה יוגש בצורה אישית, בנפרד, עבור כל אחד מהסטודנטים.
2. מטרת הרפלקציה לתאר את התהליך שעברתם/באופן אישי במהלך הקורס, מה למדתם/אודות פיקוד, הנעה ומנהיגות, וכו'.
3. שאלות עזר (ניתן לכתוב בצורה חופשית):
 - א. מה למדתי על פיקוד ומנהיגות צבאית?
 - ב. מה למדתי על האח/ות הצבאית כדמות פיקודית? האם האח/ות הצבאיים הם מפקדים?
 - ג. אילו שאלות הקורס עורר בי? האם השאלות קיבלו מענה? אילו שאלות נותרו פתוחות?
 - ד. באיזה אופן אני תופס/ת את תפקיד האח/ות?
 - ה. מהם אתגרי התפקיד?

מספר קורס : 0162.8322
התנסות קלינית בקהילה
96 שעות קליניות

מועד הקורס: תשפ"ו, שנה ב' סמסטר קיץ, 10 ימים מרוכזים במרפאות צה"ל, בין השעות: 08:00-17:00, תוכנית "פסגה".

מייל nurse.atuda@gmail.com

מרכז הקורס: סרן ניר רויטמן RN BA

שעות קבלה: בתיאום מראש

מסגרת ההתנסות

הרכב ההתנסות: מרפאות ראשוניות עורפיות וקדמיות בצה"ל

הרכב ציון ההתנסות בקהילה: 82%- ציון ההתנסות במרפאה ראשונית
18% מבדק ידע

סך כל שעות ההתנסות הקלינית בקהילה - 96 שעות
90 שעות קליניות במרפאות, 6 שעות התנסות בחדר הסימולציות בביה"ס

מטרת ההתנסות

יישום מיומנויות של טיפול כוללני לפרט במרפאות צה"ל ברמות המנע השונות וברצף החיים

יעדים

התלמיד¹:

1. יתאר את הקהילה על פי מאפייני האוכלוסייה, משאביה, אפיוני הסביבה והקשרים ביניהם
2. יגדיר בעיות בריאות לפרט
3. ישתתף בניהול טיפול כוללני למטופלים
4. ייקח חלק בפעילויות מקדמות בריאות המתקיימות במרפאה וביחידה מעת לעת

מיומנויות ופעילויות סיעודיות נבחרות

1. אומדן הצרכים ומאפיינים אישיים של המטופל
2. אומדן מצב הבריאות של המטופל
3. ניהול טיפול במצבי בריאות שונים
4. תכנון וביצוע התערבות במרפאה

¹ השימוש בלשון זכר הינו לנוחות בלבד. ההתייחסות הינה לכל המינים באופן זהה.

5. השתתפות בביצוע בדיקות אבחון ומעקב
6. תרגול מיומנויות תקשורת
7. תרגול מיומנויות חינוך לבריאות לפרט
8. השתתפות בישיבות צוות רב מקצועי
9. השתתפות בפרויקט מקדם בריאות במקום ההתנסות
10. הערכת יעילות ההתערבות

* לפי רשימת מיומנויות מצורפת – טופס 38 פעולות סיעוד עדכני וטופס פעולת חריגות עדכני (מהווה נספח לתחום הביצוע בהערכה המסכמת)

מטלות והערכת הישגי הסטודנט

הערות	אחוז מציון ההתנסות	תחום
ראה מפרט מצורף	18%	מבדק טרום התנסות
יוגש למדריכה ויוצג בפורום קבוצתי בהתנסות בסוף השבוע השלישי	עובר / לא עובר	2 פעילות למידה
יש להגיש את התרגיל למרכזת הקהילה בביה"ס		
תינתן ביום האחרון להתנסות ציון עובר לפחות 70	82%	הערכה מסכמת

מטלות

ביצוע 2 פעילויות למידה חובה - יוצגו ויוגשו למדריכה במקום ההתנסות

הערכת הישגי הסטודנט

ביצוע 2 פעילויות למידה בציון עובר.

הערכה כללית של הסטודנט בהתנסות הקלינית 82% - ציון עובר לפחות 70.

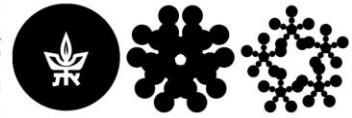
מבדק ידע – מבדק ידע מהווה 18% מהציון הסופי של ההתנסות הקלינית

ציון עובר במבדק ידע- 70 , למבדק ידע מועד אחד בלבד

סטודנט שנכשל או נעדר ממבדק ידע, ציון ההתנסות הקלינית יחושב כאילו השיג אפס במבדק הידע.

במקרים חריגים בלבד הרשומים מטה, ניתן יהיה לקיים מועד מיוחד למבדק הידע:

1. מחלת הסטודנט ביום המבדק

התנאים:

1. אישור מחלה יימסר לראש החטיבה בביה"ס לסייעוד לא יאוחר משלושה ימים לאחר מועד המבדק.
2. הכרה בתעודת מחלה לאישור מועד מיוחד למבדק ידע יינתן על פי אישור מחלה של שלוש ימים ומעלה
3. מילואים, בתנאים המקובלים באוניברסיטת תל אביב לעניין בחינות
4. מוות של בן משפחה, בתנאים המקובלים באוניברסיטת תל אביב לעניין בחינות
5. תלמידה שילדה ועקב הלידה נעדרה ממבדק הידע שהתקיים בתוך שלושה שבועות מיום הלידה

מפרט מבדק ידע להתנסות בסייעוד הקהילה

המבדק מיועד לבחון ידע בסיסי לקראת ההתנסות הקלינית בסייעוד הקהילה. המבדק יכלול 4 נושאים:

1. חיסונים

מתוך: תדריך החיסונים, משרד הבריאות- המחלקה לאפידמיולוגיה, מדינת ישראל, ירושלים
https://www.health.gov.il/UnitsOffice/HD/PH/epidemiology/td/docs/tadrich_Chisunim.pdf

הפרקים:

- שגרת החיסונים בישראל – לוח חיסוני השגרה בגיל הילדות ובבתי – הספר (לוחות- 1)
- חיסונים הוראות כלליות
- עיתוי מתן חיסונים
- השלמת חיסונים שגרתיים עד גיל 17 שנים
- חיסון במצבים מיוחדים
- הלם אנפילקטי לאחר מתן חיסונים
- חיסון נגד שפעת 1-9

תרכיבים נגד נגיף הקורונה החדש 1-25

2. הזרקת חיסונים

מתוך: תדריך להזרקת חיסונים (2014), משרד הבריאות- המחלקה לסיעוד

בבריאות הציבור, מדינת ישראל, ירושלים

3. חשבון רוקחי

4. חוזרי מנהל הרפואה ומנהל הסיעוד:

שם הנוהל / הנחיה	מקור / וסימוכין
"החלטה על מתן אדרנלין בשעת חרום"	חוזר מנכ"ל מס' 1/2002
"מתן חיסונים כפעולת סיעוד"	חוזר מנכ"ל מס' 6/2002
"לקיחת דם ורידי לבדיקות שגרתיות"	חוזר מנהל הסיעוד 33/1999
"אומדן כף רגל סוכרתית על ידי אחות מוסמכת"	חוזר מנכ"ל מס' 154/2019
"מתן תרופות על ידי אחיות מוסמכות מחוץ למוסד רפואי"	חוזר מנהל הסיעוד מס' 98/2013
"החלטה על החלפה (הוצאה/הכנסה) של צנתר קבוע בשלפוחית השתן למטופל בביתו"	חוזר מנהל הסיעוד מס' 122/2017
"החלטה על טיפול בפצעים קשיי ריפוי בדרגות 3,4 באמצעות חבישות מתקדמות וטכנולוגיות לריפוי פצעים כפעולת סיעוד לאחות מוסמכת בקהילה ובמתאר הבית"	חוזר מנהל הסיעוד מס' 166/2020
"היפגעות בלתי מכוונות בילדים בגילאי לידה עד שש שנים, חינוך, מניעה וקידום בריאות על ידי אחות מוסמכת במערך האשפוז והקהילה"	חוזר מנהל הסיעוד 158/2019
"תפקיד האחות המוסמכת בטיפול במטופל עם חשד לאירוע מוחי חד במערך האשפוז והקהילה"	חוזר מנהל הסיעוד מס': 191/2022

חוזר מנהל הסיעוד מס': 196/2022	" לקיחת דם ווריד לקביעת סוג דם ללא בדיקת הצלבה עי אחות מוסמכת בקהילה"
חוזר מנהל הסיעוד מס' 192/2022	"החלפה או החזרה של צינורית גסטרוסטום (צינורית הזנה) במערך האשפוז והקהילה"
חוזר מס' 01012005 01.01.2005 (בתוך חוזרים ונהלים של משרה"ב)	"תדריך לביצוע ביקורי בית"
חוזר מנהל הסיעוד מס' 204/2023	"תפקיד האחיות המוסמכות בתגובה אנפילקטית (Anaphylaxis) במערך האשפוז והקהילה-עדכון 2"
חוזר ראש חטיבת בריאות הציבור מס' 04/2023	"הנחיות למניעת הדבקה בנגיף HIV לאחר החשיפה לדם או לאחר יחסי מין לא מוגנים"

* קישור לאתר מנהל הסיעוד <https://www1.health.gov.il/nursing/work/toolkits/regulations/>
ניתן ללחוץ על הקישור לפתיחתו.

פעילות למידה 1 - חובה

הדרכת מטופלים

יש להגיש את העבודה כתובה ע"פ כללי APA לכתובת מסמך אקדמי למדריך הקליני במרפאה

מטרה:

לתכנן ולבצע תכנית הדרכה למטופל נבחר

הנחיות:

1. בחר מטופל, אסוף עליו נתונים ממקורות שונים וציין בעיה בריאותית נבחרת
2. זהה את הצרכים הלימודיים של המטופל (ידע, רצון, יכולת למידה ומוכנות)
3. תכנן התערבות הדרכתית לצרכי הלמידה שזיהית (התייחס ליעדים לימודיים ברמה קוגניטיבית, פסיכומוטורית ואפקטיבית)
4. הדרך את המטופל עפ"י התכנית
5. הערך את תהליך ההדרכה, הלמידה ותוצאותיה. סכם את התהליך (נקודות עיקריות)
6. דווח ברשומות

7. התבסס על ספרות מקצועית עדכני (5 שנים אחרונות)

פעילות למידה 2- חובה

יש להגיש את העבודה כתובה ע"פ כללי APA לכתיבת מסמך אקדמי למדריך הקליני במרפאה

הערכה תפקודית לחולה כרוני

מטרה:

לזהות בעיות בתפקוד היום-יומי במטופל נבחר עפ"י פקודת מעקב חולים כרוניים בצה"ל

הנחיות:

1. בחר מטופל הזקוק לביצוע מעקב כחולה כרוני
2. אסוף נתונים רלוונטיים על המטופל ומשפחתו ממקורות שונים
3. בצע הערכה מלאה של המטופל הכרוני בהתאם למצבו הרפואי בשיתוף המדריכה הקלינית
4. אמוד את תנאי השירות של המטופל הכרוני והתאמתם למצבו
5. אמוד את המשאבים שבשימוש המטופל ומשפחתו (אישיים, כלכליים, חברתיים ושירותי בריאות ורווחה)
6. סכם את הבעיות העיקריות של המטופל שבאו לידי ביטוי בהערכה שביצעת
7. דווח ברשומות בהתאם לפקודות ולנדרש בעת הבדיקה
8. הדרך מטופל בבעיית בריאות נבחרת
9. התבסס על ספרות מקצועית ועל התכנית הלאומית למדדי איכות לרפואת הקהילה בישראל דוח לשנת 2023

Department of Nursing Sciences

The Stanley Steyer School
of Health Professions
Gray Faculty of Medical & Health Sciences
Tel Aviv University

החוג למדעי האחיות (Nursing)

בית הספר למקצועות הבריאות
ע"ש סטנלי שטייר
הפקולטה למדעי הרפואה והבריאות ע"ש גר"י
אוניברסיטת תל אביב

